

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie

Raport ewaluacyjny

Rola zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych w kształtowaniu kompetencji kluczowych

Opracowała
Mirośława Gerkowicz

Program rozwijania umiejętności
uczniów szkół Polski Wschodniej

Lublin 2012

Raport ewaluacyjny

**ROLA ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH
I POZASZKOLNYCH W KSZTAŁTOWANIU
KOMPETENCJI KLUCZOWYCH**

**Opracowała
Mirosława Gerkowicz**

Lublin 2012

WYŻSZA SZKOŁA EKONOMII I INNOWACJI W LUBLINIE

**Raport ewaluacyjny. Rola zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych
w kształtowaniu kompetencji kluczowych***Opracowała*

Miroslawa Gerkowicz

Koordynator Przedsiębiorstwa Symulacyjnego

Recenzent:

dr Michał Jarmuł, prof. WSEI

Projekt „SZKOŁA KLUCZOWYCH KOMPETENCJI. Program rozwijania umiejętności uczniów szkół Polski Wschodniej” jest finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki: Priorytet III. Wysoka jakość systemu oświaty: Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia: Poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia.

© *Copyright by* Innovatio Press Wydawnictwo Naukowe
Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji, Lublin 2012

Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie, przedrukowywanie
i rozpowszechnianie całości lub fragmentów niniejszej pracy
bez zgody wydawcy zabronione.

Projekt okładki: Marek Szczodrak*Skład, łamanie:* Krzysztof Kargul

Printed in Poland

Innovatio Press Wydawnictwo Naukowe
Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji
20-209 Lublin, ul. Mełgiewska 7-9
tel.(81) 749 17 77, fax (81) 749 32 13
www.wsei.lublin.pl

Wydrukowano w Polsce

ISBN 978-83-62074-69-3**Publikacja dystrybuowana bezpłatnie**

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	5
2. Koła Naukowe	7
3. Mobilny Instytut Kompetencji	19
4. Lekcje demonstracyjne	21
5. Studium Kompetentnych Liderów	23
6. Konkurs Grantów	35
7. Przedsiębiorstwo Symulacyjne	45
8. Wakacyjne Obozy Naukowe	65
9. Wnioski końcowe i rekomendacje	73

SZKOŁA
KLUCZOWYCH KOMPETENCJI

**Program rozwijania umiejętności
uczniów szkół Polski Wschodniej**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

I. WPROWADZENIE

Kompetencje to połączenie wiedzy, umiejętności i przyjmowanych postaw odpowiednich do sytuacji. Kompetencje kluczowe to te, które wspierają rozwój osobisty, włączanie się w życie społeczne, aktywne obywatelstwo i zwiększają możliwość znalezienia zatrudnienia. Proces kształtowania i rozwijania kompetencji kluczowych trwa przez całe życie oraz nigdy się nie kończy. Najpóźniej powinien on rozpocząć się na etapie edukacji każdego młodego Polaka.

Okres ponadgimnazjalny to szczególny czas kształtowania tożsamości człowieka, budowania jego własnego wizerunku. Czynnikiem, który ten wizerunek kształtuje, prócz uznania zalet przez rodziców, nauczycieli i opiekunów, aprobaty ze strony kolegów, rodzeństwa i innych dzieci, jest wiara w siebie oparta na potwierdzonych przez praktykę kompetencjach.

Praca wokół kompetencji kluczowych wśród młodzieży ponadgimnazjalnej w ramach Projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji. Program rozwijania umiejętności uczniów szkół Polski Wschodniej” Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia, Poddziałanie 3.3.4. Modernizacja treści i metod kształcenia – projekty konkursowe zgodnie z umową o dofinansowanie nr UDA – POKL.03.03.04-00-064/08, była więc idealnym sposobem pomocy uczniowi w jego osobistym rozwoju, środkiem do budowania w nim przekonania o swojej wartości opierając się na tym, co umie i co prezentuje w codziennym życiu.

Biorąc powyższe pod uwagę, celem Projektu było podniesienie poziomu kompetencji kluczowych wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych zawodowych w Polsce Wschodniej umożliwiające im aktywne uczestnictwo w rynku pracy i gospodarce opartej na wiedzy.

Realizacja Projektu odbywała się poprzez program rozwijania kluczowych kompetencji na zasadzie *EKSRTA INSIDE* (w ramach zajęć w szkole) i na zasadzie *EKSTRA OUTSIDE* (poza zajęciami w szkole). W ramach pierwszej zasady realizowano autorskie programy nauczania w zakresie kompetencji:

- porozumiewanie się w języku obcym,
- matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne,
- informatycznych,
- inicjatywności i przedsiębiorczości.

Poszczególne obszary Projektu poza obowiązkowymi zajęciami w szkole w ramach Projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji. Program rozwijania umiejętności uczniów szkół Polski Wschodniej”, obejmowały realizację dodatkowych zadań, które opisane są szczegółowo w rozdziałach dalej:

- Koła Naukowe;
- Mobilny Instytut Kompetencji;
- Lekcje demonstracyjne;

- Studium Kompetentnych Liderów;
- Konkurs Grantów;
- Przedsiębiorstwo Symulacyjne;
- Wakacyjne Obozy Naukowe.

II. KOŁA NAUKOWE

W ramach działań pozaszkolnych uczniowie z 50 szkół biorących udział w Projekcie o największej motywacji do rozwijania kompetencji kluczowych wzięli czynny udział w Kołach Naukowych realizowanych w roku szkolnym 2009/2010, 2010/2011 i 2011/2012.

Zajęcia w ramach Kół Naukowych odbywały się w czterech partnerskich Uczelniach:

- Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie,
- Wyższej Szkole Humanistyczno-Przyrodniczej w Sandomierzu,
- Wyższej Szkole Biznesu w Radomiu,
- Wyższej Szkole Administracji Publicznej w Białymstoku.

W uczelniach były realizowane zajęcia dla uczniów z 10 szkół z województw, tj. mazowieckiego, lubelskiego, podlaskiego i świętokrzyskiego. Uczniowie z województwa podkarpackiego, gdzie partnerem nie była wyższa uczelnia, zajęcia Kół Naukowych odbywali w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie (6 szkół) oraz w Wyższej Szkole Humanistyczno-Przyrodniczej w Sandomierzu (4 szkoły).

Zgodnie z założeniami i przyjętymi kryteriami do uczestnictwa w Kołach Naukowych zostali zakwalifikowani uczniowie z 50 szkół uczestniczących w Projekcie, po 10 z każdej kompetencji tj. po 40 uczniów ze szkoły. Łącznie w zajęciach w ramach kół naukowych planowano, że weźmie udział 2000 uczniów.

Zajęcia Kół Naukowych były dostosowane do możliwości uczestników i stanowiły element uzupełniający oraz rozszerzający autorskie programy nauczania realizowane w 50 szkołach uczestniczących w Projekcie.

Zajęcia w ramach Kół Naukowych w poszczególnych latach szkolnych realizowano zgodnie z harmonogramami opracowanymi przez poszczególne uczelnie i tematyką merytoryczną opartą o autorskie programy wykładowców.

Założenia dydaktyczne i cele ogólne jakie przyświecały autorom programów zajęć realizowanych na Kołach Naukowych, to przede wszystkim:

- rozszerzenie zakresu kształcenia opartego o autorskie programy nauczania realizowane w szkole w ramach Projektu SKK i wspieranie rozwijania czterech kompetencji kluczowych (tj. matematycznych, informatycznych, inicjatywności i przedsiębiorczości oraz języków obcych) w ujęciu Unii Europejskiej;
- zapoznanie uczniów z wybranymi zagadnieniami nie objętymi programami nauczania i pokazanie ich użyteczności w rozwiązywaniu problemów życia codziennego;
- zachęcenie młodych ludzi do dalszego kształcenia się w dziedzinach związanych z matematyką, informatyką, przedsiębiorczością oraz językami obcymi;

- stymulowanie uczniów i pobudzanie ich do ciągłego pogłębiania swojej wiedzy, zachęcanie do korzystania z różnych źródeł informacji;
- oddziaływanie na wszystkie sfery rozwoju ucznia, aby pobudzić w nim umiejętność rozpoznawania własnych potrzeb edukacyjnych;

oraz

- głównym celem programu było zaciekawienie uczestników matematyką, informatyką, przedsiębiorczością oraz językami obcymi i rozbudzenie u nich zainteresowania tymi dziedzinami wiedzy;
- rozszerzenie aspiracji edukacyjnych uczestników na obszar studiów wyższych poprzez uczestnictwo w zajęciach, które odbywały się w większości poza budynkiem szkolnym, ale w murach wyższej uczelni i z udziałem kadry akademickiej;
- wdrażanie do pracy zespołowej ze względu na to, że ta forma pracy sprzyja aktywności, współdziałaniu, nauce słuchania, analizowania cudzych pomysłów i tolerancji dla innych członków grupy.

W poszczególnych uczelniach zajęcia były zróżnicowane i obejmowały między innymi niżej wymienione przykładowe obszary tematyczne, i tak:

I. W Wyższej Szkole Humanistyczno-Przyrodniczej w Sandomierzu tematyka zajęć obejmowała m.in.:

Koło Naukowe kształtujące kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne:

1. Program CABRI – zastosowania praktyczne,
2. Funkcja liniowa i kwadratowa – wykresy.

Koło Naukowe kształtujące kompetencje w zakresie języka obcego :

1. Młodzi krytycy filmowi – analiza symboli motywu kontekstu punktów kultury dzieła literackiego w oparciu o ekranizację filmową,
2. Poznawanie kultury lokalnej – informacje historyczne o wybranych zabytkach Sandomierza, walory architektoniczne.

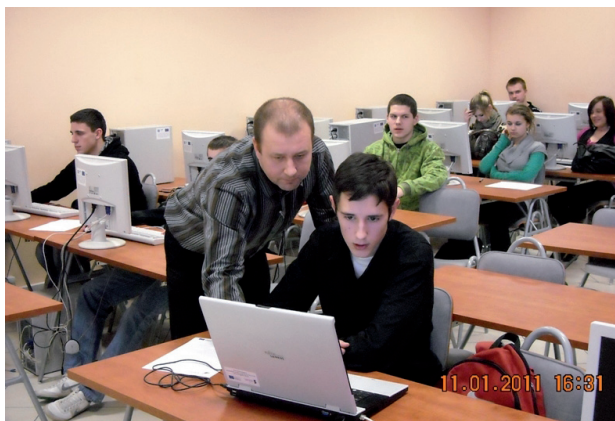
Koło Naukowe kształtujące kompetencje w zakresie inicjatywności i przedsiębiorczości:

1. Podstawowe pojęcia z zakresu przedsiębiorczości (przedsiębiorczość, przedsiębiorstwo, przedsiębiorca, firma, podmiot gospodarczy, innowacja, formy organizacyjno-prawne, formy konstrukcji kapitału i integracji organizacyjnej przedsiębiorstw),
2. Zarządzanie strategiczne w przedsiębiorstwie.

Koło Naukowe kształtujące kompetencje w zakresie informatyki:

1. Projektowanie zestawów sprzętu komputerowego wraz z urządzeniami peryferyjnymi w zależności od wymagań i potrzeb przyszłego zakładu pracy – analiza i parametry komponentów.
2. Samodzielne przygotowanie projektu zestawu komputerowego wraz z urządzeniami peryferyjnymi.

Otwarcie i realizacja zajęć dla uczniów na Kołach Naukowych kształtujących kompetencje w zakresie informatyki i matematyki w Sandomierzu

II. W Wyższej Szkole Biznesu w Radomiu tematyka zajęć obejmowała dla przykładu:

Koło Naukowe kształtujące kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne:

1. Ciekawe liczby. Różne systemy liczbowe.
  - cechy podzielności,
  - liczby doskonałe, zaprzyjaźnione, trójkątne, pitagorejskie,
  - największy wspólny dzielnik i najmniejsza wspólna wielokrotność,
  - ciekawostki liczbowe,
  - system dwójkowy i inne.
2. Elementarne nierówności:
  - związki między średnią arytmetyczną, geometryczną i harmoniczną,
  - elementarne nierówności dla liczb rzeczywistych,
  - nierówność Bernoulliego,
  - nierówność Cauchy'ego.

Koło Naukowe kształtujące kompetencje z języka angielskiego:

1. System szkolnictwa na Wyspach Brytyjskich:
  - artykuły prasowe dotyczące poziomu szkolnictwa w Wlk. Brytanii,
  - strony WWW niektórych brytyjskich szkół,
  - podręczniki szkolne angielskich uczniów.
2. Pisanie tłumaczeń artykułów prasowych, tekstów naukowych, audycji radiowych, piosenek.

Koło Naukowe kształtujące kompetencje z języka niemieckiego:

1. Kuchnia niemiecka (słownictwo związane z gotowaniem, nazwy potraw i artykułów spożywczych).
2. Niemcy wczoraj i dziś. Poznanie historii, zabytków, znaczenia, kultury, przemysłu najważniejszych miast niemieckich.

Koło Naukowe kształtujące kompetencje z inicjatywności i przedsiębiorczości:

1. Uwarunkowania przedsiębiorczości
  - czynniki rozwoju przedsiębiorczości,
  - przedsiębiorczość na własny rachunek,
  - reglamentacja działalności gospodarczej w Polsce,
  - struktura i wymogi opracowania „Biznes planu”,
  - wizyta studyjna w przedsiębiorstwie.
2. Psychologia przedsiębiorczości
  - osobowość przedsiębiorcy,
  - typy osobowości, temperamentów,
  - uczucia wspierające i obniżające zawodową aktywność ludzi,
  - motywacje zawodowe,
  - predyspozycje zawodowe.

Realizacja Kół Naukowych dla uczniów z kompetencji matematycznej i z przedsiębiorczości w Radomiu

Realizacja Kół Naukowych dla uczniów z kompetencji języki obce w Radomiu

III. W Wyższej Szkole Administracji Publicznej w Białymstoku tematyka zajęć Kół Naukowych obejmowała dla przykładu:

Koło Naukowe kształtujące kompetencje z inicjatywności i przedsiębiorczości:

1. Przedsiębiorczość – zagadnienia wstępne;
2. Biznesplan – elementarz;
3. Rynek i analiza rynku;
4. Analiza finansowa oraz rynkowe narzędzia wsparcia finansowego MSP – podstawy;
5. Człowiek w firmie;
6. Wizerunek przedsiębiorstwa i wizerunek menedżera;
7. Z przedsiębiorczością na TY – wizyta studyjna w przedsiębiorstwie.

Wizyta studyjna uczniów w przedsiębiorstwie

Realizacja Kół Naukowych dla uczniów z kompetencji przedsiębiorczość w Białymstoku

W semestrze zimowym roku szkolnego 2010/2011 rozpoczęto realizację zajęć w Białymstoku w ramach Kół Naukowych z kompetencji: **informatyka**. Zrealizowano m.in. następujące tematy zgodnie z autorskimi programami wykładowców:

1. Automatyzacja pracy poprzez wykorzystanie makr VBS;
2. Grafika menadżerska i prezentacyjna;
3. Wprowadzenie do systemów operacyjnych;
4. Obsługa systemu linux z wykorzystaniem wiersza poleceń.

IV. W Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie przykładowa tematyka zajęć Kół Naukowych obejmowała:

Koło Naukowe kształtujące kompetencje matematyczne:

1. Ciekawe liczby i ciągi. Średnie;
2. Ciąg arytmetyczny i geometryczny i ich zastosowania.
3. Rozumowanie indukcyjne;
4. Ciągi Fibonacciego;
5. Układy równań i nierówności liniowych. Programowanie liniowe;
6. Linie w trójkącie. Nierówności w trójkącie;
7. Odkrycia wielkich matematyków w matematyce szkolnej.

Koło Naukowe kształtujące kompetencje w zakresie języka angielskiego:

1. Kręgi leksykalno-tematyczne: święta /tradycje, popularność/sława, reklama, polityka mieszkaniowa, podróżowanie/wakacje, pieniądze/biznes, poszukiwanie pracy. Zakres słownictwa określony zakresem tematycznym.
2. Treści gramatyczne, które wynikają w trakcie realizacji kręgów leksykalno-tematycznych.

Koło Naukowe kształtujące kompetencje w zakresie języka niemieckiego:

1. Kręgi leksykalno-tematyczne i treści gramatyczne z tego obszaru:
  - a. Ja za 20 lat – mój wygląd;
  - b. Ja za 20 lat – mój charakter;
  - c. Mój czas wolny;
  - d. Mój zawód;
  - e. Moje wykształcenie;
  - f. Moje miejsce zamieszkania;
  - g. Moja rodzina.

Koło Naukowe kształtujące kompetencje w zakresie inicjatywności i przedsiębiorczości:

1. Uwarunkowania przedsiębiorczości:
  - a. Czynniki rozwoju przedsiębiorczości;
  - b. Przedsiębiorczość na własny rachunek;
  - c. Wizyta studyjna w przedsiębiorstwie.

2. Psychologia przedsiębiorczości:
  - a. Osobowość przedsiębiorcy;
  - b. Motywowanie przedsiębiorcy;
  - c. Rozpoznawanie przedsiębiorczych predyspozycji zawodowych.
3. Rynkowe narzędzia wsparcia finansowego MŚP:
  - a. Fundusze pożyczkowe i poręczeniowe, venture capital;
  - b. Anioły biznesu;
  - c. Analiza przypadku.
4. Pomoc państwa w rozwoju przedsiębiorczości:
  - a. Formy pomocy państwa;
  - b. Specjalne strefy ekonomiczne;
  - c. Wizyta studyjna w strefie ekonomicznej.
5. Budowanie wizerunku firmy:
  - a. Od pomysłu do realizacji;
  - b. Etapy budowania wizerunku na przykładzie WSEI w Lublinie.
6. Analiza innowacyjności firmy:
  - a. Obszary innowacyjności w przedsiębiorstwie;
  - b. Wykorzystanie technologii informatycznych;
  - c. Analiza przypadków.
7. Lokalny potencjał przedsiębiorczości:
  - a. Poszukiwanie szans rozwoju;
  - b. Kreowanie własnej przedsiębiorczości;
  - c. Analiza przypadków.

Koło Naukowe kształtujące kompetencje w zakresie informatyki:

1. Dostęp do serwera WWW:
  - a. Zarządzanie kontami w systemie Linux;
  - b. Prawa dostępu do plików i folderów w systemie Linux;
  - c. Ftp i ssh jako dostęp do kąt w systemie.
2. Podstawy języka HTML;
3. Publikowanie dokumentów w WWW.;
4. Tworzenie dokumentów w języku HTML;
5. Instalacja i konfiguracja Joomla;
6. Podstawy języka PHP;
7. Modyfikacja kodu źródłowego Joomla.

W trzech uczelniach tj. w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie, w Wyższej Szkole Biznesu w Radomiu i Wyższej Szkole Humanistyczno-Przyrodniczej w Sandomierzu zajęcia Kół Naukowych realizowane były równocześnie z czterech kompetencji, natomiast w Wyższej Szkole Administracji Publicznej w Białymstoku najpierw z kompetencji inicjatywność i przedsiębiorczość, później z informatyki, a następnie z języków obcych i matematyki. W związku z tym łącznie w roku szkolnym 2009/2010 w zajęciach wzięło udział 1711 uczniów.

Uroczyste rozpoczęcie Kół Naukowych w siedzibie WSEI w Lublinie z udziałem Rektora – Prof. Marka Żmigrodzkiego i Kierownika Projektu, Kanclerza WSEI – P. Teresy Bogackiej

Kolo Naukowe kształtujące kompetencje języki obce

Koło Naukowe kształtujące kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne

Koło Naukowe kształtujące kompetencje informatyczne

W roku szkolnym 2010/2011 kontynuowano turę spotkań uczniów w ramach zajęć Kół Naukowych w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie, Wyższej Szkole Biznesu im. bp. Jana Chrapka w Radomiu, Wyższej Szkole Humanistyczno-Przyrodniczej w Sandomierzu oraz w Wyższej Szkole Administracji Publicznej im. Stanisława Staszica w Białymstoku. Uczelnia w Białymstoku w tym semestrze pracowała z młodzieżą w ramach kompetencji informatycznej, natomiast pozostałe uczelnie nadal realizowały programy autorskie ze wszystkich czterech kompetencji.

W Wyższej Szkole Humanistyczno-Przyrodniczej w Sandomierzu odbyło się 7 spotkań, w których uczestniczyli uczniowie z 10 szkół woj. świętokrzyskiego oraz z 4 szkół woj. podkarpackiego.

Uczniowie dla przykładu:

- z kompetencji matematyka dokonywali przestrzennych pomiarów zabytkowych budowli, przy pomocy przyrządów geometrycznych;
- z inicjatywności i przedsiębiorczości odwiedzili Urząd Skarbowy w Sandomierzu, gdzie pracownicy zapoznali ich ze specyfiką pracy poszczególnych działów urzędu;
- z kompetencji informacyjnej poznała system monitoringu funkcjonujący w obrębie Starego Miasta oraz złożyła wizytę w Komendzie Powiatowej Policji mając okazję do obserwacji pracy kamer;
- z języków obcych podczas zajęć laboratoryjnych w siedzibie uczelni testowała nowy program do nauki języków w pracowni komputerowej z użyciem indywidualnych słuchawek.

W Wyższej Szkole Administracji Publicznej w Białymstoku odbyły się zajęcia Kół Naukowych z kompetencji informatycznej, na których dla przykładu uczniowie we wrześniu 2010 roku realizowali temat „Automatyzacja pracy poprzez wykorzystanie makr VBS”, natomiast w październiku rozpoczęli przygodę z grafiką menadżerską i prezentacyjną.

W Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie młodzież na Kołach Naukowych, ze szkół woj. lubelskiego i podkarpackiego kontynuowała pracę w zakresie czterech kompetencji. Odbyły się spotkania w których uczestniczyli uczniowie z 6 szkół.

Uczniowie dla przykładu:

- z kompetencji przedsiębiorczość poznawali tajniki rynkowych narzędzi wsparcia finansowego. Młodzież uczyła się wykorzystywania funduszy pożyczkowych i poręczeniowych oraz dowiedziała się i poznała możliwości wsparcia przez „Aniołów Biznesu”;
- z kompetencji technologia informatyczna uczyli się projektować strony www;
- z języków obcych młodzież miała okazję tworzyć „dom swoich marzeń”, z wykorzystaniem słownictwa angielskiego i niemieckiego;
- z kompetencji matematycznej, uczniowie zagłębiali się w obszarach rozumowania indukcyjnego oraz poznawali ciekawe ciągi liczbowe.

*Podsumowanie i prezentacja efektów pracy Kół Naukowych
w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie*

Co prawda planowano, że w Kołach Naukowych weźmie udział 2.000 uczniów, ale ze względu na duże zainteresowanie tematyką kół oraz fakt przeniesienia i rozszerzenia ruchu naukowego jednej z edycji na zgrupowania realizowane w szkołach, ilość uczniów była znacznie wyższa.

Łącznie w Kołach Naukowych wzięło udział 3.354 uczniów z 50 szkół uczestniczących w Projekcie, z tego w:

- 2009 roku – 1.710 uczniów,
- 2010 roku – 437 uczniów,
- 2011 roku – 640 uczniów,
- 2012 roku – 567 uczniów.

III. MOBILNY INSTYTUT KOMPETENCJI

W 50 szkołach biorących udział w Projekcie realizowane były zajęcia uzupełniające, rozszerzające wiedzę i umiejętności uczniów, określone w opisie kompetencji kluczowych, a nie uwzględnione w autorskich programach nauczania, w ramach Mobilnego Instytutu Kompetencji.

Termin realizacji zajęć uzupełniających prowadzonych w ramach Mobilnego Instytutu Kompetencji obejmował koniec 2009 roku, 2010 i 2011 rok.

W celu ujednoczenia działań w tym zakresie, Koordynatorzy Merytoryczni poszczególnych kompetencji opracowali ramowe programy, z którymi zapoznali nauczycieli na platformie edukacyjnej Projektu. Zostały zorganizowane spotkania nauczycieli poszczególnych kompetencji na terenie wszystkich pięciu województw, w trakcie których nauczyciele opracowali m.in. szczegółowe 10 godzinne programy zajęć uzupełniających dla poszczególnych szkół. Koordynatorzy Merytoryczni podczas spotkań przeprowadzili łącznie 150 godzin lekcji demonstracyjnych dla nauczycieli. Celem tych zajęć pokazowych było przedstawienie nauczycielom możliwych rozwiązań metodycznych i merytorycznych w trakcie pracy z młodzieżą.

Każdy z 50 nauczycieli biorących udział w Projekcie opracował własny program Mobilnego Instytutu Kompetencji, w którym przedstawił ciekawą tematykę zajęć z uczniami, nie uwzględnioną w autorskim programie nauczania, a często przydatną w przyszłym życiu zawodowym i prywatnym ucznia. W programie oprócz celów, metod, tematyki zajęć zaakceptowanej przez Koordynatora Merytorycznego danej kompetencji, został przedstawiony harmonogram realizacji zajęć pozalekcyjnych dla chętnych uczniów.

Programy te pozwalały na rozszerzenie autorskiego programu nauczania stosownie do wiedzy i umiejętności uczniów oraz zostały one zaakceptowane przez Dyrektorów poszczególnych szkół. Zajęcia prowadzone w ramach Mobilnego Instytutu Kompetencji przez nauczycieli były obserwowane przez innych pedagogów z tej samej szkoły i z innych szkół biorących udział w Projekcie.

W ramach realizacji Mobilnego Instytutu Kompetencji każdy z 4 nauczycieli danej szkoły uczestniczącej w Projekcie przeprowadził 10 dodatkowych godzin zajęć pozalekcyjnych dla uczniów, i tak zrealizowano w poszczególnych latach:

2009 roku – 29 godzin zajęć,

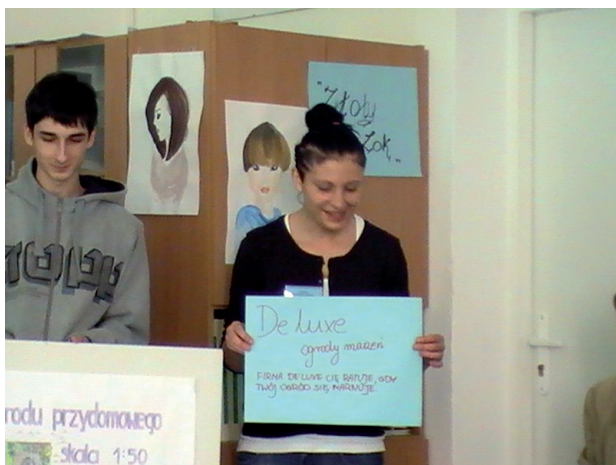
2010 roku – 1.169 godzin zajęć,

2011 roku – 802 godziny zajęć.

Łącznie wszyscy nauczyciele zrealizowali 2.000 godzin zajęć dla młodzieży uczestniczącej w Projekcie.

W zajęciach prowadzonych w ramach Mobilnego Instytutu Kompetencji wzięło udział **łącznie 4.211 uczniów.**

Przykładowe zdjęcia z zajęć pozalekcyjnych prowadzonych przez Koordynatorów Merytorycznych i wybranych nauczycieli

IV. LEKCJE DEMONSTRACYJNE

W ramach realizacji **zadania 5** – *Wdrażanie programu rozwijania kompetencji kluczowych na zasadzie EKSTRA INSIDE*, Projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji. Program rozwijania umiejętności uczniów szkół Polski Wschodniej” Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia, Poddziałanie 3.3.4. Modernizacja treści i metod kształcenia – projekty konkursowe zgodnie z umową o dofinansowanie nr UDA – POKL.03.03.04-00-064/08 zaplanowano przeprowadzenie przez każdego nauczyciela biorącego udział w Projekcie 4 godzin lekcji demonstracyjnych.

Założeniem lekcji demonstracyjnych było przedstawienie różnych rozwiązań metodycznych w realizacji wybranych zagadnień merytorycznych w kształtowaniu kompetencji kluczowych.

Od października 2009 roku odbywały się w poszczególnych szkołach lekcje demonstracyjne prowadzone najpierw przez Koordynatorów Merytorycznych, a w okresie późniejszym przez nauczycieli danej kompetencji. Lekcje te obserwowali zainteresowani nauczyciele tych samych kompetencji z innych szkół zaangażowani w realizację Projektu oraz pedagodzy z danej szkoły i Koordynator Merytoryczny Kompetencji.

Przebieg i sposób prowadzenia zajęć oraz celowość doboru środków dydaktycznych podlegał szczegółowej analizie obserwujących zajęcia. W trakcie dyskusji nauczyciele, pod kierunkiem Koordynatora Merytorycznego danej kompetencji, rozważali inne możliwości realizacji tych samych treści programowych, dzielili się wiedzą i umiejętnościami w zakresie rozwiązań metodycznych.

Analizując stopień osiągania założonych celów szczególną uwagę zwracano na kształtowanie kompetencji kluczowych uczniów.

Wyszczególnienie ilości przeprowadzonych lekcji demonstracyjnych wg kompetencji w poszczególnych latach

Kompetencja	Ilość lekcji w poszczególnych latach			
	2009	2010	2011/2012	Razem
Przedsiębiorczość	13	30	184	227
Technologia Informacyjna	8	30	188	226
Matematyka	6	30	207	243
Języki obce	10	30	185	225
Razem	37	120	764	921

*Przykładowe zdjęcia z lekcji demonstracyjnych prowadzonych przez
Koordynatorów Merytorycznych i nauczycieli*

V. STUDIUM KOMPETENTNYCH LIDERÓW

W ramach realizacji **Zadania 6** – Wdrażanie programu rozwijania kompetencji kluczowych na zasadzie EKSTRA OUTSIDE (poza zajęciami w szkole), Projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji. Program rozwijania umiejętności uczniów szkół Polski Wschodniej” Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia, Poddziałanie 3.3.4. Modernizacja treści i metod kształcenia – projekty konkursowe zgodnie z umową o dofinansowanie nr UDA – POKL.03.03.04-00-064/08 zrealizowano program „**Studium Kompetentnych Liderów**”.

Była to szczególna innowacja w projekcie umożliwiająca udział uczniów szkół ponadgimnazjalnych w zajęciach z wybranych przedmiotów w ramach realizowanych programów studiów w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie, Uczelniach Partnerskich lub innych uczelniach wskazanych przez uczniów po wyrażeniu przez nich zgody i podpisaniu stosownych porozumień. W zajęciach uczestniczyli najzdolniejsi uczniowie, których objęto tokiem studiów na określonym kierunku.

Okres realizacji zadania „Studium Kompetentnych Liderów”

„Studium Kompetentnych Liderów” to zadanie realizowane przez dwa semestry akademickie na każdej z Uczelni. Zajęcia odbywały się w soboty i niedziele (tryb niestacjonarny).

W trzech województwach tj. lubelskim, podkarpackim i świętokrzyskim zjazdy rozpoczęły się w semestrze letnim 2010/2011 i kontynuowane były w semestrze zimowym 2011/2012. W województwie mazowieckim i podlaskim realizacja całego zadania odbyła się w roku akademickim 2011/2012.

Celem „Studium Kompetentnych Liderów” było:

- Zapoznanie uczniów szkół ponadgimnazjalnych z zagadnieniami, pojęciami, terminami oraz metodami i technikami stosowanymi w szkolnictwie wyższym.
- Przyswojenie przez uczniów określonego zasobu wiadomości teoretycznych i praktycznych w zakresie przedmiotów realizowanych w działaniu „Studium Kompetentnych Liderów”, które w przyszłości umożliwią ich zaliczenie w toku studiów.
- Rozpoznanie, doskonalenie, modyfikowanie i usystematyzowanie własnych potrzeb edukacyjnych.
- Efektywne spędzanie wolnego czasu poprzez uczestnictwo w życiu studenckim, a także zapoznanie uczestników „Studium Kompetentnych Liderów” ze strukturami oraz instytucjami społecznymi i kulturowymi w wymiarze regionalnym.

W trakcie pobytu na uczelni uczniowie byli objęci opieką przez wybranych pracowników szkoły wyższej i studentów wspierających ich także w trakcie zajęć.

Zaliczanie przedmiotów i przyznawanie punktów ECTS odbywało się zgodnie z zasadami obowiązującymi w danej uczelni. Potwierdzenia zaliczenia przedmiotów dokonywane były w indeksach i kartach realizacji zajęć na podstawie, których przedmioty te byłyby zaliczone po podjęciu zajęć na studiach przez uczniów uczestniczących w projekcie.

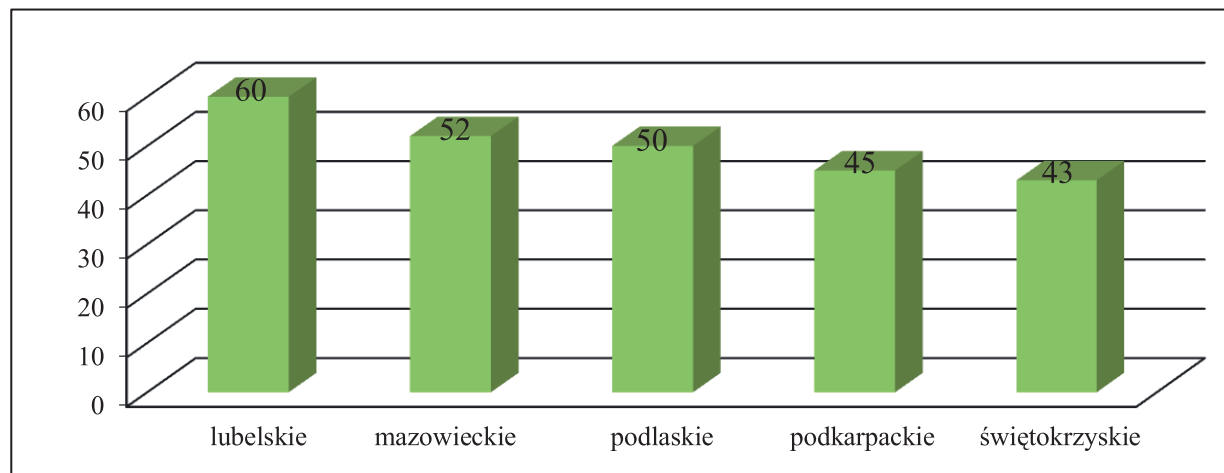
Szczegółowe zasady uczestnictwa zostały określone w regulaminie przesłanym do szkół.

Realizacja zadania „Studium Kompetentnych Liderów”

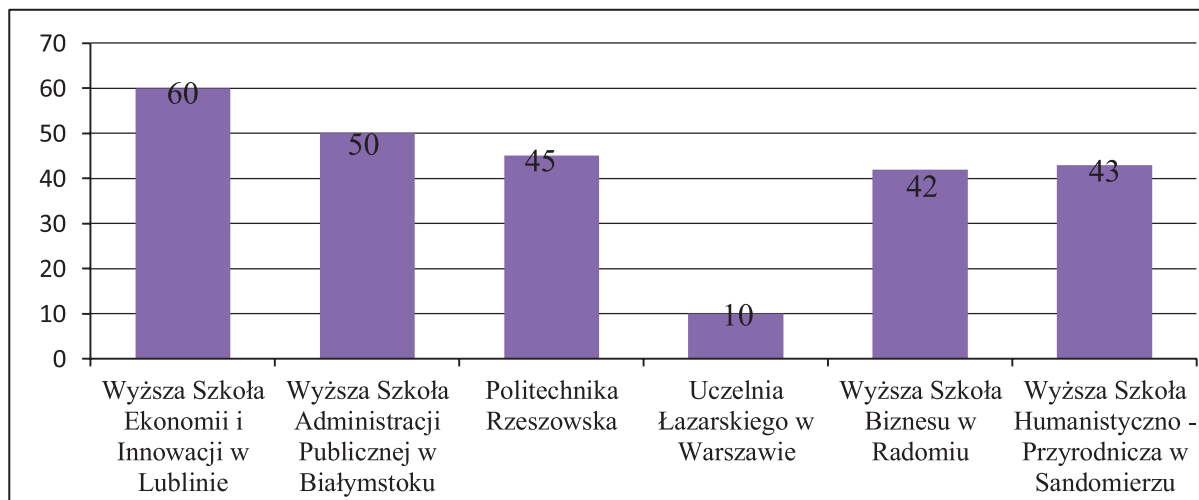
Studium Kompetentnych Liderów to innowacyjne działanie umożliwiające udział uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych w zajęciach objętych programem kształcenia na studiach wyższych.

W zadaniu udział wzięło 250 uczniów z 46 szkół ponadgimnazjalnych z pięciu województw tj. lubelskiego, mazowieckiego, podlaskiego, podkarpackiego oraz świętokrzyskiego.

Zajęcia były realizowane w sześciu uczelniach wyższych funkcjonujących na terenie województw objętych Projektem. Najwięcej bo aż 60 uczniów wybrało Wyższą Szkołę Ekonomii i Innowacji w Lublinie, 50 uczestników realizowało zadanie w Wyższej Szkole Administracji Publicznej w Białymstoku, 45 wzięło udział w zajęciach w Politechnice Rzeszowskiej, 43 w Wyższej Szkole Humanistyczno – Przyrodniczej w Sandomierzu. W województwie mazowieckim zajęcia odbywały się w dwóch uczelniach tj. Uczelni Łazarskiego w Warszawie gdzie uczęszczało 10 uczniów oraz dla 42 uczniów w Wyższej Szkole Biznesu w Radomiu.

Liczba uczestników „Studium Kompetentnych Liderów” w poszczególnych województwach.

Liczba uczniów „Studium Kompetentnych Liderów” w poszczególnych Uczelniach.

Organizacja zajęć w ramach „Studium Kompetentnych Liderów”

W „Studium Kompetentnych Liderów” udział wzięli uczniowie wytypowani przez dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych biorących udział w Projekcie. Uczniowie realizowali przedmioty objęte programem kształcenia na uczelniach wyższych. Każda Uczelnia biorąca udział w tym zadaniu zaproponowała uczestnikom bloki przedmiotowe. Uczniowie wybrali proponowane treści przedmiotowe zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i zdolnościami. Każdy z uczniów zobowiązany był do wyboru i zaliczenia co najmniej dwóch przedmiotów o łącznej liczbie godzin 50-60 w semestrze oraz uzyskania 10 punktów ECTS.

Po zakończonym przedmiocie uczestnicy przystąpili do egzaminów i zaliczeń końcowych.

Wyniki końcowe z zaliczeń i egzaminów udokumentowane zostały w protokołach, indeksach oraz na kartach egzaminacyjnych. Do obowiązków Uczelni w których realizowane było zadanie należy zwolnienie z obowiązku powtórnego zaliczania przedmiotów uczniów, którzy uzyskali zaliczenie danego przedmiotu w ramach „Studium Kompetentnych Liderów”.

Uczniowie biorący udział w „Studium Kompetentnych Liderów” mieli zapewnioną opiekę podczas zjazdów a także materiały dydaktyczne, wyżywienie, zwrot kosztów dojazdu oraz noclegi.

Podczas dwóch semestrów realizacji programu merytorycznego, młodzież szkół ponadgimnazjalnych poznała charakter szkolnictwa wyższego, specyfikę Uczelni oraz życia studenckiego. Uczniowie zapoznali się z działalnością kół naukowych, samorządu studentów, biblioteką akademicką oraz innymi organizacjami funkcjonującymi na Uczelni. Dodatkowo młodzież mogła uczestniczyć w programie integracyjno – kulturalnym zorganizowanym poza zajęciami merytorycznymi. Organizacja zajęć o charakterze kulturalnym była szczególnie uzasadniona w przypadku uczniów, korzystających z noclegów.

Zajęcia realizowane były przez dwa semestry podczas, których uczniowie uczestniczyli w wybranych przez siebie blokach przedmiotowych, tj.:

Blok ekonomiczno – prawny:

Przedmioty realizowane w semestrze pierwszym:

1. Podstawy ekonomii – 30 godzin (4 pkt ECTS)
2. Podstawy prawoznawstwa – 30 godzin (7 pkt ECTS)

Przedmioty realizowane w semestrze drugim:

1. Socjologia – 30godzin (4 pkt ECTS)
2. Podstawy zarządzania – 30 godzin (7 pkt ECTS)

Blok informatyczno-matematyczny:

Przedmioty realizowane w semestrze pierwszym:

1. Matematyka – 30 godzin (6 pkt ECTS),
2. Podstawy prawoznawstwa – 30 godzin (7 pkt ECTS).

Przedmioty realizowane w semestrze drugim:

1. Matematyka – 30 godzin (12 pkt ECTS),
2. Socjologia – 30 godzin (4 pkt ECTS).

W każdym województwie na potrzeby „Studium Kompetentnych Liderów” zostały przygotowane programy szczegółowe. Na uczelniach, które podjęły się realizacji zadania „Studium Kompetentnych Liderów” opracowano bloki przedmiotowe w taki sposób aby uczeń podejmujący w przyszłości kształcenie na Uczelni miał zaliczony dany przedmiot na możliwie największej liczbie kierunków a ponadto przedmioty te były zgodne z zainteresowaniami uczestników.

Nadrzędnym celem we wszystkich Uczelniach było podwyższenie poziomu kompetencji kluczowych u młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych, przez realizację programu studiów wyższych. Dla młodzieży stojącej u progu wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej ważne było również poznanie specyfiki studiowania, rozszerzanie wiedzy w danej dziedzinie przez kontakt z wykwalifikowaną kadrą akademicką, udostępnienie specjalistycznych materiałów dydaktycznych, możliwość skorzystania ze biblioteki akademickiej. Działanie to pozwoliło młodzieży wzmocnić wiarę we własne siły a także zdolności. Dodatkowym czynnikiem podwyższającym samoocenę uczestników było uzyskanie pozytywnych ocen z zaliczeń końcowych i egzaminów.

Poza programem merytorycznym Uczelnie przygotowały także program integracyjno – kulturowy. Program ten realizowany był po zakończeniu zajęć merytorycznych i miał na celu poznanie życia kulturalnego miasta akademickiego oraz historii i dziedzictwa kulturalnego.

Zaplanowane działania mające na celu przybliżenie życia kulturalnego zostały pozytywnie przyjęte przez młodzież uczestniczącą w działaniu „Studium Kompetentnych Liderów”.

Przedsięwzięcia integracyjno – kulturalne poczynione w ramach „Studium Kompetentnych Liderów” przez opiekunów bardzo podobały się młodzieży. Zajęcia w postaci różnego rodzaju „wyjść pozalekcyjnych” dostarczyły uczestnikom wiedzy w zakresie historii, geografii czy sztuki a tym samym pozwoliły efektywnie spędzić wolny czas.

Większość młodzieży uczestniczącej w działaniu „Studium Kompetentnych Liderów” to uczniowie zamieszkujący obszary wiejskie oraz małe miasta i szczególnie dla tych uczniów

zajęcia integracyjno – kulturalne są nowym doświadczeniem, cenną wiedzą, którą mogą wykorzystać zarówno na zajęciach w szkołach jak również w kontaktach z rówieśnikami.

Najważniejszym celem w zadaniu było przekazanie uczniom wiedzy, poznanie treści wykraczających poza program szkoły średniej, nabycie umiejętności samodzielnego rozwiązywania określonych zagadnień, podejmowania samodzielných decyzji, przygotowania się do zajęć czy zaliczeń końcowych, pracy w grupach, efektywnej dyskusji. Zdobyta wiedza, umiejętności i kompetencje będą wykorzystane przez młodzież w dalszej nauce i przygotowaniu do egzaminu dojrzałości.

Poniższe tabele przedstawiają wykaz bloków przedmiotowych prowadzonych w Uczelniach realizujących zadanie „Studium Kompetentnych Liderów”.

Bloki przedmiotowe w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie

BLOK	PRZEDMIOTY	LICZBA GODZIN	LICZBA PUNKTÓW ECTS
ekonomiczno-prawny	Podstawy prawoznawstwa	30	7
	Podstawy ekonomii	30	4
	Socjologia	30	4
	Podstawy zarządzania	30	7
	łącznie	120	22
informatyczno-matematyczny	Matematyka	60	12
	Podstawy prawoznawstwa	30	7
	Socjologia	30	4
	łącznie	120	23
zajęcia dodatkowe	Język obcy	24	

Bloki przedmiotowe w Politechnice Rzeszowskiej

BLOK	PRZEDMIOTY	LICZBA GODZIN	LICZBA PUNKTÓW ECTS
zarządzanie i marketing	Zarządzanie	60	11
	Marketing	40	9
	Język obcy	10	
	łącznie	110	20
informatyczno-matematyczny	Matematyka	45	10
	Technologia informacyjna	60	11
	Język obcy	6	
	łącznie	111	21

Bloki przedmiotowe prawno-ekonomiczne w Wyższej Szkole Biznesu w Radomiu

BLOK	PRZEDMIOTY	LICZBA GODZIN	LICZBA PUNKTÓW ECTS
prawno-ekonomiczny	Podstawy prawoznawstwa	45	7
	Fundusze i projekty UE	15	3
	Matematyka	10	
	Ochrona praw człowieka	15	4
	Historia nowożytnej myśli administracyjnej	15	3
	Makro i mikroekonomia	20	3
	Język obcy	10	
	łącznie	130	20

Bloki przedmiotowe humanistyczne w Wyższej Szkole Biznesu w Radomiu

BLOK	PRZEDMIOTY	LICZBA GODZIN	LICZBA PUNKTÓW ECTS
humanistyczny	Socjologia	30	4
	Filozofia	15	4
	Ekonomia społeczna	15	4
	Matematyka	10	
	Podstawy psychologii	15	4
	Etyka służby cywilnej	20	4
	Ustrój organów ochrony prawnej	15	4
	Język obcy	10	
	łącznie	130	24

Bloki przedmiotowe w Uczelni Łazarskiego w Warszawie

BLOK	PRZEDMIOTY	LICZBA GODZIN	LICZBA PUNKTÓW ECTS
ekonomiczny	Finanse przedsiębiorstw	20	4
	Zarządzanie ryzykiem	20	3
	Wywieranie wpływu na ludzi	20	4
	Podstawy rachunkowości	40	6
	Finanse międzynarodowe	20	4
	łącznie	120	21

Bloki przedmiotowe w Wyższej Szkole Humanistyczno – Przyrodniczej w Sandomierzu

BLOK	PRZEDMIOTY	LICZBA GODZIN	LICZBA PUNKTÓW ECTS
ekonomiczny	Język obcy	120	5
	Podstawy mikro i makroekonomii	30	7
	Neurologiczne uwarunkowania uzależnień	30	4
	Podstawy marketingu	30	6
	Łącznie	210	22
	w tym zajęcia z języka obcego poza audytoryjne	60	
matematyczny	Język obcy	120	5
	Matematyka	60	12
	Neurologiczne uwarunkowania uzależnień	30	4
	Łącznie	210	21
	w tym zajęcia z języka obcego poza audytoryjne	60	

Bloki przedmiotowe w Wyższej Szkole Administracji Publicznej w Białymstoku

BLOK	PRZEDMIOTY	LICZBA GODZIN	LICZBA PUNKTÓW ECTS
administracyjno-ekonomiczny	Nauka o administracji	30	6
	Organizacja i zarządzanie w administracji	30	4
	Łącznie	60	10
ekonomiczno – przyrodniczy	Ekonomia sektora publicznego	30	6
	Logika z elementami retoryki	14	3
	Organizacja ochrony środowiska	16	2
	Łącznie	60	11

Treści poszczególnych przedmiotów prezentowane podczas spotkań z młodzieżą uczestniczącą w zajęciach „Studium Kompetentnych Liderów” pozwoliły na osiągnięcie założonych celów. Cele szczegółowe określone w programach zaproponowanych przez poszczególne Uczelnie zostały zrealizowane w trakcie dwusemestralnego cyklu zajęciowego. Poszczególne przedmioty dla uczniów „Studium Kompetentnych Liderów” prowadzone były przez kadre akademicką. Wykładowcy dbali o wysoki poziom merytoryczny zajęć a także o odpowiedni dobór materiałów dydaktycznych tak aby znacznie trudniejszy program studiów był zrozumiały i przystosowany dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych.

Liczba uczestników „Studium Kompetentnych Liderów” w blokach przedmiotowych

Uczelnia	Województwo	Blok przedmiotowy	Liczba uczestników	Liczba uczestników ogółem
Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie	lubelskie	ekonomiczno – prawny	28	60
		informatyczno – matematyczny	32	
Politechnika Rzeszowska	podkarpackie	informatyczno – matematyczny	17	45
		zarządzanie i marketing	28	
Uczelnia Łazarskiego w Warszawie	mazowieckie	ekonomiczny	10	52
Wyższa Szkoła Biznesu w Radomiu		ekonomiczno – prawny	25	
		humanistyczny	17	
Wyższa Szkoła Humanistyczno – Przyrodnicza w Sandomierzu	świętokrzyskie	ekonomiczny	17	43
		matematyczny	26	
Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Białymstoku	podlaskie	administracyjno-ekonomiczny	26	50
		ekonomiczno-przyrodniczy	24	

Efekty uzyskane po zakończonej realizacji „Studium Kompetentnych Liderów”

Wyznaczone w zadaniu 6 „Studium Kompetentnych Liderów” cele zostały osiągnięte dzięki uczestnictwu 250 uczniów w zajęciach realizowanych przez sześć Uczelni wyższych

funkcjonujących na terenie województw lubelskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, podlaskiego i świętokrzyskiego.

Zajęcia prowadzone były zgodnie z obowiązującymi na Uczelniach programami studiów wyższych. Uczestnicy „Studium Kompetentnych Liderów” rozszerzyli wiedzę w zakresie wybranych przedmiotów poprzez korzystanie z dobrych praktyk stosowanych na Uczelniach, nabyli nowe doświadczenia i umiejętności, poznali „tajniki studiowania” nawiązali kontakty ze studentami i brali udział w inicjatywach studenckich organizowanych na Uczelni.

Uczestnicy „Studium Kompetentnych Liderów” otrzymali na zajęcia materiały dydaktyczne, mieli dostęp do uczelnianych zasobów bibliotecznych co pozwalało na samodzielne i dobre przygotowywanie się do zaliczeń przedmiotów objętych programem działania. Ponadto uczestnictwo w zajęciach na terenie Uczelni umożliwiło młodzieży bezpośrednie zapoznanie się z zasadami organizacji i funkcjonowaniem Uczelni.

W okresie dwóch semestrów realizacji „Studium Kompetentnych Liderów” uczniowie zostali wyposażeni w niezbędne kompetencje kluczowe a w efekcie działania to wpłynęło na podwyższenie poziomu edukacyjnego uczniów oraz zwiększyło ich potencjał.

Realizacja zadania będzie zapewne miała duży wpływ na podjęcie decyzji uczestników SKL przy wyborze dalszej drogi edukacyjnej i kariery zawodowej. Różnorodność przedmiotów skierowanych do uczestników „Studium Kompetentnych Liderów” w znacznym stopniu wpłynęła na rozwój zainteresowań wśród młodzieży.

Integracja kulturalno-dydaktyczna przybliżyła uczestnikom działania „Studium Kompetentnych Liderów” historię, geografę i kulturę miast uczestniczących w zadaniu a także wykształciła u uczniów świadomość odpowiedzialnego funkcjonowania we współczesnym świecie.

Podsumowanie i rekomendacje „Studium Kompetentnych Liderów”

1. Inicjatywy takie jak „Studium Kompetentnych Liderów” pozytywnie wpływają na rozwój zainteresowań uczniów a w konsekwencji na dalszą karierę edukacyjną i zawodową dlatego też zasadne jest zacieśnianie współpracy uczelni wyższych ze szkołami ponadgimnazjalnymi.
2. Uczelnie wyższe powinny w ramach współpracy ze szkołami ponadgimnazjalnymi kierować do młodzieży różnorodne programy wpływające na podwyższenie kompetencji kluczowych i umiejętności zawodowych uczniów.
3. Zasadne jest tworzenie warsztatów poprzez które młodzież mogłaby przygotowywać się do dalszej nauki, rozwijać swoje zainteresowania a jednocześnie podnosić się samoocenie.
4. Poprzez realizację takich zajęć jak „Studium Kompetentnych Liderów” młodzież pochodząca z miejscowości odległych od miast akademickich ma większe szanse na zdobycie nowych doświadczeń a zarazem poznanie kultury i charakteru miasta akademickiego.

VI. KONKURS GRANTÓW

Konkurs „**Granty dla Szkół**” był organizowany w ramach projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji – Program rozwijania umiejętności kluczowych uczniów szkół Polski Wschodniej”, Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Budżetu Państwa w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki: Priorytet III. Wysoka jakość systemu oświaty: Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia: Poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia, **zadanie 7**: Opracowanie i realizacja przedsięwzięć egzemplifikujących nabycie umiejętności kluczowych oraz pozwalających je doskonalić i wykorzystywać.

Termin realizacji zadania „Granty dla szkół”: 01.01.2010 r. do 30.06.2012 r.

Zasady organizacji konkursu oraz przebieg realizacji przedsięwzięć w szkołach oraz sposób dokumentowania działań zostały unormowane w Regulaminie konkursu „Granty dla Szkół” oraz w Wytycznych dla szkół w zakresie prowadzenia dokumentacji realizacji projektów w szkołach.

Celami konkursu „Granty dla szkół” było:

- sprawdzenie zakresu zdobytych kompetencji kluczowych przez uczniów,
- wyłonienie i nagrodzenie najlepszych oraz najbardziej innowacyjnych przedsięwzięć egzemplifikujących nabycie kompetencji kluczowych.

Konkurs był organizowany niezależnie w każdej szkole uczestniczącej w zadaniu. Podstawowym warunkiem udziału w konkursie było opracowanie co najmniej 1 wniosku na realizację przedsięwzięcia egzemplifikującego nabycie umiejętności kluczowych przez każdą z czterech kompetencji w danej szkole.

Przedsięwzięcia realizowane w szkołach to:

- opracowanie przez uczniów projektów przedsięwzięć egzemplifikujących nabycie umiejętności kluczowych,
- realizacja przez uczniów zwycięskich przedsięwzięć za pomocą sprzętu dydaktycznego i multimedialnego zakupionego w ramach grantu przez organizatora konkursu.

Harmonogram przebiegu konkursu

Konkurs „Granty dla Szkół” był przeprowadzony w dwóch terminach, tj. 17.05.2010 – 28.02.2012r oraz 17.05.2010 – 30.04.2012.

Poszczególne etapy konkursu obejmowały:

- opracowanie projektów przez szkoły i składanie wniosków do właściwych miejscowo koordynatorów regionalnych,

- prace komisji konkursowej, tj. wybór najlepszych wniosków,
- poinformowanie szkół o wynikach konkursów,
- opracowanie zestawienia środków rzeczowych i ich zakup,
- przekazanie środków rzeczowych do szkół,
- wdrażanie projektów w szkołach i ich dokumentowanie,
- przygotowanie sprawozdań z wdrażania projektów przez szkoły oraz ich przekazanie Koordynatorom Regionalnym.

Struktura zwycięskich projektów i szkoły uczestniczące w I terminie konkursu

Komisja konkursowa po dokonaniu oceny wszystkich wniosków z poszczególnych 25 szkół biorących udział w **I terminie konkursu** wybrała projekty z następujących kompetencji:

Lp.	Nazwa szkoły	Zwycięska kompetencja	Tytuł projektu
Województwo podlaskie			
1	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Mońkach	Informatyka	„Wirtualna szkoła”
2	Zespół Szkół nr 1 im. Gen. Stefana Roweckiego „Grotu” w Zambrowie	Język obcy	„The Internet and computer Technologies in English learning (nauka języka angielskiego za pomocą Internetu i technologii komputerowych)”
3	Centrum Kształcenia Zawodowego w Wysokim Mazowieckim	Matematyka	„Rozwój multimedialny na bazie matematyki”
4	Centrum Edukacji w Supraślu	Język obcy	„Drama club”
5	Zespół Szkół Mechanicznych im. Stefana Czarneckiego w Łapach	Informatyka	„Małe miasto-duże możliwości. Promujemy walory środowiska lokalnego oraz obiekty turystyczne Łap i okolic.”
6	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Białymstoku	Język obcy	„Smaki Niemiec”
7	Zespół Szkół Technicznych im. Gen. Prądzyńskiego w Augustowie	Język obcy	„Augustów-miasto turystyczne – folder w języku rosyjskim”
Województwo podkarpackie			
1	Zespół Szkół w Sokołowie Małopolskim	Przedsiębiorczość	„Profesjonalny pracownik”
2	Zespół Szkół Technicznych w Rzeszowie	Język obcy	„Virtual Classroom-an Eye on the Word (Wirtualna pracownia-okiem na świat)”

l.p.	Nazwa szkoły	Zwycięska kompetencja	Tytuł projektu
3	Zespół szkół Zawodowych w Dębicy	Matematyka	„Matematyk na budowie. Zbiór zadań z matematyki dla uczniów klas technikum o kierunkach budowlanych”
4	Zespół Szkół nr 4 w Stalowej Woli	Przedsiębiorczość	„Wykorzystanie kluczowych kompetencji na lokalnym rynku pracy”
5	Zespół Szkół Technicznych w Łańcucie	Informatyka	„Młodzi, ambitni, zdolni – szkoła w obiektywie”
Województwo lubelskie			
1	Zespół Szkół Zawodowych nr 1 w Białej Podlaskiej	Matematyka	„Matematyka może być ciekawa”
2	Zespół Szkół Ekonomicznych i III Liceum Ogólnokształcące w Chełmie	Matematyka	„Analiza rynku funduszy inwestycyjnych działających na polskim rynku”
3	Zespół Szkół Odzieżowo – Włókienniczych, Technikum Usługowo – Gospodarcze w Lublinie	Języki obce	„Zakładamy własny gabinet fryzjerski – kilka praktycznych porad ucznia”
Województwo świętokrzyskie			
1	Ponadgimnazjalny Zespół Szkół Ekonomicznych w Sandomierzu	Przedsiębiorczość	„Technik logistyki-zawód na topie”
2	Zespół Szkół Zawodowych w Pińczowie	Język obcy	„Z życia naszej klasy”
3	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Ks. Stanisława Konarskiego w Jędrzejowie	Matematyka	„Opracowanie projektu wyposażenia pracowni przedmiotowej w pomoce dydaktyczne i urządzenia techniczne”
4	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Jędrzejowie	Język obcy	„ENTER YOUR PAST”
5	Zespół Szkół Ekonomicznych w Skarżysku Kamiennej	Przedsiębiorczość	„Rozwój przemysłu i przedsiębiorczości na terenie Skarżyska Kamiennej”
6	Zespół Szkół Ekonomicznych im. M. Kopernika w Kielcach	Matematyka	„Święto matematyki w Koperniku”
Województwo mazowieckie			
1	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Pionkach	Informatyka	„Film dydaktyczny – skuteczna pomoc dla ucznia i nauczyciela”

I.p.	Nazwa szkoły	Zwycięska kompetencja	Tytuł projektu
2	Zespół Szkół Agrotechnicznych i Gospodarki Żywnościowej w Radomiu	Informatyka	„Technologia informacyjna w żywieniu człowieka”
3	Zespół Szkół Samochodowych w Radomiu	Informatyka	„Dokumentacja techniczna pojazdów samochodowych”
4	Zespół Szkół Rolniczo – Technicznych w Zwoleniu	Informatyka	„Uczniowie chcą pomagać”

Komisja konkursowa po dokonaniu oceny wszystkich wniosków z poszczególnych szkół biorących udział w **II terminie konkursu** wybrała projekty z następujących kompetencji:

I.p.	Nazwa szkoły	Zwycięska kompetencja	Tytuł projektu
Województwo podlaskie			
1	Zespół Szkół Budowlano-Geodezyjnych im. S. Baryły w Białymstoku	Język obcy	„Młody geodeta w szkole”
2	Zespół Szkół Ekonomicznych i Ogólnokształcących nr 6 w Łomży	Przedsiębiorczość	Promocja szkoły kluczem do sukcesu „Ekonomika”
3	Zespół Szkół Zawodowych w Hajnówce	Przedsiębiorczość	„Interaktywne podejście do nauczania przedsiębiorczości”
Województwo podkarpackie			
1	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Krośnie	Język obcy	„Wirtualne podróże-język angielski w turystyce”
2	Zespół Szkół nr 2 w Stalowej Woli	Matematyka	„Matematyka-gwarancja sukcesu”
3	Zespół Szkół Ekonomicznych w Jarosławiu	Język obcy	„Operacje bankowe w krajach niemieckiego obszaru językowego”
4	Zespół Szkół Technicznych w Mielcu	Matematyka	„Wyposażenie pracowni przedmiotowej”
5	Zespół Szkół nr 2 w Rzeszowie	Informatyka	„Internet moim oknem na świat”
Województwo lubelskie			
1	Państwowe Szkoły Budownictwa i Geodezji w Lublinie	Język obcy	„Dobra szkoła w pięknym mieście”

l.p.	Nazwa szkoły	Zwycięska kompetencja	Tytuł projektu
2	Zespół Szkół Budowlanych w Lublinie	Informatyka	„Szkolny system internetowy. System wymiany dokumentów”
3	Zespół Szkół Chemicznych Przemysłu Spożywczego w Lublinie	Informatyka	„Skąd się biorą smakołyki”
4	Zespół Szkół im. S. Sempołowskiej nr 1 w Puławach	Przedsiębiorczość	„Marzenia się spełniają – mój mały biznes w mojej miejscowości – sklep spożywczy”
5	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. S. Staszica w Parczewie	Język obcy	„Moja szkoła-multimedialna prezentacja dwujęzyczna Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. S. Staszica w Parczewie”
6	Zespół Szkół nr 3 w Tomaszowie Lubelskim	Przedsiębiorczość	„Bez strachu w nowej pracy”
7	Zespół Szkół Zawodowych w Janowie Lubelskim	Język obcy	„Blżej kultury – wspomaganie rozwoju kompetencji językowych poprzez poznawanie historii i kultury Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych Ameryki”
Województwo świętokrzyskie			
1	Zespół Szkół Informatycznych im. J. Hauke-Bosaka w Kielcach	Matematyka	„Matematyka dla każdego”
2	Zespół Szkół Ekonomicznych im. Jana Pawła II w Staszowie	Przedsiębiorczość	„Profesjonalny pracownik hotelowy na lokalnym rynku pracy”
3	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 we Włoszczowej	Język obcy	„Walory turystyczne Powiatu Włoszczowskiego. Rozwijanie kompetencji kluczowych w zakresie języka niemieckiego uczniów klasy II TR/TA”
4	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Końskich	Matematyka	„Święto matematyki w Ekonomiku”
Województwo mazowieckie			
1	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. I Pułku Lotnictwa Myśliwskiego „Warszawa” w Warce	Język obcy	„Wielka Sztuka na Małej Scenie”
2	Zespół Szkół nr 1 im. M. Skłodowskiej-Curie w Wyszakowie	Przedsiębiorczość	„Pozyskanie mobilnej pracownik komputerowej”
3	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Bohaterów Westerplatte w Garwolinie	Język obcy	„Teen magazine – szkolna gazetka dla uczniów”

I.p.	Nazwa szkoły	Zwycięska kompetencja	Tytuł projektu
4	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Siennie	Informatyka	„Strona WWW – reklama firmy”
5	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Tomasza Nocznickiego w Nowej Wsi	Język obcy	„Multimedialna pracownia językowa”
6	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Lipsku	Informatyka	„Internetowa baza lektur”

Wszystkie szkoły złożyły 4 wnioski po jednym z każdej kompetencji, było to niezbędnym warunkiem udziału w konkursie. Analiza powyższych tabel wskazuje, że najlepiej ocenianymi projektami były wnioski uczniów z kompetencji języki obce, z których realizowanych było 8 projektów, następnie z informatyki – 7, matematyki – 6, przedsiębiorczości i inicjatywności – 4.

Rezultaty projektów

I.p.	Nazwa szkoły	Krótki opis najważniejszych rezultatów
1.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Pionkach	Filmy powstałe w ramach projektu będą stanowiły cenną pomoc dydaktyczną na lekcjach. Uczniowie zdobyli nowe umiejętności w zakresie obsługi sprzętu multimedialnego. Nastąpiło umocnienie więzi koleżeńskich wśród uczniów zaangażowanych w realizację projektu.
2.	Zespół Szkół samochodowych w Radomiu	Podniesienie i doskonalenie wśród uczniów zaangażowanych w realizację projektu umiejętności w zakresie obsługi programów CorellDraw, Solid Edge, pakiet Office, różnych form komunikacji on-line. Utworzenie mobilnej pracowni komputerowej oraz zbioru literatury fachowej – dokumentacji technicznej pojazdów.
3.	Zespół Szkół Agrotechnicznych i Gospodarki Żywnościowej w Radomiu	Stworzenie bazy elektronicznej literatury z zakresu gastronomii oraz utworzenie mobilnej pracowni komputerowej. Podniesienie wśród uczniów umiejętności w zakresie mobilności zawodowej
4.	Zespół Szkół Rolniczo – Technicznych w Zwoleniu	Opracowano plakaty, ulotki informacyjne. Powstał prezentacja multimedialna o szkole. Powstał informator dla maturzystów dotyczący warunków egzaminów maturalnych.
5.	Zespół Szkół Odzieżowo – Włókienniczych, Technikum Usługowo – Gospodarcze w Lublinie	Prezentacja multimedialna umieszczona na stronie internetowej szkoły. Doskonalenie umiejętności w zakresie posługiwania się specjalistycznym językiem angielskim

l.p.	Nazwa szkoły	Krótki opis najważniejszych rezultatów
6.	Zespół Szkół Ekonomicznych i III Liceum Ogólnokształcące w Chełmie	Opracowanie prezentacji multimedialnych na temat mechanizmów funkcjonowania funduszy inwestycyjnych. Nabycie przez uczniów umiejętności racjonalnego inwestowania i spekulowania.
7.	Zespół Szkół Zawodowych nr 1 w Białej Podlaskiej	Opracowanie albumu i prezentacji multimedialnej na temat: „Dlaczego warto uczyć się matematyki” Zorganizowanie konkursu doskonalącego umiejętności.
8.	Zespół Szkół Zawodowych w Dębicy	Opracowanie zbioru zadań „Matematyk na budowie”.
9.	Zespół Szkół Technicznych w Łańcucie	Opracowanie filmu promującego szkołę, przygotowanie ulotek i plakatów promocyjnych.
10.	Zespół Szkół Technicznych w Rzeszowie	Stworzenie anglojęzycznej strony internetowej klasy zaangażowanej w realizację projektu. Opracowanie filmu – prezentacji szkoły i klasy. Opracowanie katalogu przedsiębiorstw Podkarpacia.
11.	Zespół Szkół w Sokołowie Małopolskim	Opracowanie harmonogramu dwustopniowego cyklu szkoleń z zakresu profesjonalnej obsługi sprzętu biurowego oraz przeprowadzenie szkoleń. Opracowanie prezentacji multimedialnej na temat: „Sprawozdanie ze szkoleń Profesjonalny pracownik”.
12.	Zespół Szkół nr 4 w Stalowej Woli	Powstały filmy szkoleniowe o przebiegu rozmów kwalifikacyjnych.
13.	Centrum Edukacji w Supraślu	Realizacja przedstawienia na Dniu drzwii Otwartych i nakręcenie filmu. Przygotowanie prezentacji o nauczycielach szkoły w języku angielskim.
14.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Mońkach	Utworzenie platformy e-learningowej. Wzrost znajomości roli i możliwości aplikacji komputerowych oraz podniesienie umiejętności komunikacji za pośrednictwem mediów elektronicznych w celu wymiany informacji i uczenia się uczniów zaangażowanych w realizację projektu.
15.	Zespół Szkół Mechanicznych im. Stefana Czarnieckiego w Łapach	Nabycie przez uczniów umiejętności z zakresu grafiki komputerowej. Powstały ulotki i plakaty promujące Łapy i okolice.
16.	Centrum Kształcenia Zawodowego w Wysokim Mazowieckim	Poznanie przez uczniów programów matematycznych oraz programu Power Point. Powstanie prezentacji oraz utworzenie bazy prezentacji multimedialnych.
17.	Zespół Szkół nr 1 w Zambrowie	Stworzenie szkolnej strony internetowej w języku angielskim. Poszerzenie wiedzy z zakresu ogólnego języka angielskiego, z zakresu edukacyjnych materiałów internetowych. Nabycie umiejętności tworzenia stron internetowych.
18.	Zespół Szkół Technicznych im. Gen. Prądzyńskiego w Augustowie	Przygotowano prezentację multimedialną pt.: „Augustów – miasto turystyczne”.

l.p.	Nazwa szkoły	Krótki opis najważniejszych rezultatów
19.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Białymstoku	Opracowano mini-książkę kucharską z przepisami kuchni niemieckiej oraz prezentację multimedialną pokazującą przygotowywanie niektórych potraw na podstawie przepisów z w/w książki.
20.	Zespół Szkół Ekonomicznych im. M. Kopernika w Kielcach	Publikacja „Święto matematyki w Koperniku”, zorganizowano cykl konkursów matematycznych. Nastąpiło podniesienie kompetencji matematycznych nie tylko wśród uczniów zaangażowanych bezpośrednio w realizację projektu ale również wśród uczestników konkursów.
21.	Ponadgimnazjalny Zespół Szkół Ekonomicznych w Sandomierzu	Podniesienie u uczniów umiejętności posługiwania się pojęciami logistycznymi, umiejętności praktycznych, umiejętności zawodowej. Lepsze poznanie przez uczniów specyfiki pracy w zawodzie logistyk, nabycie umiejętności sporządzania dokumentów związanych z obsługą logistyczną. Opracowanie ulotki promocyjnej konkursu. Przeprowadzenie konkursu „Technik logistyk zawód na samodzielne zdobywanie wiedzy, planowania ścieżki kariery topie”.
22.	Zespół Szkół Zawodowych w Pińczowie	Poszerzenie i utrwalenie słownictwa z języka niemieckiego. Wykształcenie postawy kreatywności, otwartości i rozwinięcie zainteresowań kulturą obcą. Opracowane zostały foldery turystyczne, film pt.: „Moje ulubione miejsca w Pińczowie” oraz zrealizowano wystawę pt. „Moja praktyka zawodowa”. Uczniowie napisali książkę kulinarną „Nasza książka potraw bożonarodzeniowych”
23.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Jędrzejowie im. Ks. Stanisława Konarskiego w Jędrzejowie	Opracowano projekt wyposażenia pracowni przedmiotowej.
24.	Zespół Szkół Ekonomicznych w Skarżysku Kamiennej	Opracowanie prezentacji multimedialnej na temat rozwoju przedsiębiorczości i przemysłu na terenie Skarżyska Kamiennej i okolic. Nabycie przez uczniów znajomości warsztatu dziennikarskiego i redakcyjnego, zwiększenie umiejętności interpersonalnych.
25.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Jędrzejowie	Mapa miejsc pamięci narodowej Ziemi Jędrzejowskiej oraz prezentacja multimedialna o miejscach pamięci narodowej ziemi jędrzejowskiej.
26.	Zespół Szkół Budowlano-Geodezyjnych im. S. Baryły w Białymstoku	Powstał niemieckojęzyczny album „Młody geodeta w szkole”.
27.	Zespół Szkół Ekonomicznych i Ogólnokształcących nr 6 w Łomży	Utworzenie nowej strony WWW ZSEiO nr 6 w Łomży, nagrano film promocyjny „Świat Ekonomia”, utworzono album fotograficzny ze zdjęciami ZSEiO nr 6 w Łomży.
28.	Zespół Szkół Zawodowych w Hajnówce	Powstała prezentacja multimedialna.

l.p.	Nazwa szkoły	Krótki opis najważniejszych rezultatów
29.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Krośnie	Multimedialny pakiet ćwiczeń oraz baza edukacyjna z języka angielskiego na płytach CD oraz platformie edukacyjnej Moodle.
30.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Stalowej Woli	Utworzono nowoczesną pracownię matematyczną, powstały prezentacje multimedialne ze zbiorami zadań z matematyki.
31.	Zespół Szkół Ekonomicznych w Jarosławiu	Powstała prezentacja multimedialna pt.: „Operacje bankowe w krajach niemieckiego obszaru językowego”.
32.	Zespół Szkół Technicznych w Mielcu	Zbiór zadań matematycznych w formie cyklu prezentacji multimedialnych.
33.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Rzeszowie	Powstały 3 Strony internetowe poświęcone: 1. Papieżowi Janowi Pawłowi II, 2. Zespołowi Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Rzeszowie, 3. Miastu Rzeszów.
34.	Państwowe Szkoły Budownictwa i Geodezji w Lublinie	Prezentacja multimedialna w języku polskim i niemieckim pt.: „Dobra szkoła w pięknym mieście”, dwujęzyczna gazetka pt.: „Dobra szkoła w pięknym mieście”, Album cyfrowy (CD) zawierający zdjęcia szkoły i zabytków Lublina.
35.	Zespół Szkół Budowlanych im. E. Kwiatkowskiego w Lublinie	Opracowanie elektronicznego systemu obiegu dokumentów w szkole.
36.	Zespół Szkół Chemicznych Przemysłu Spożywczego w Lublinie	Film edukacyjny o produkcji drożdżówek „Staropolska”.
37.	Zespół Szkół im. S. Sempołowskiej nr 1 w Puławach	1. Cykl prezentacji multimedialnych: „Rodzaje form opodatkowania”, „Tryb rejestracji działalności gospodarczej w formie samozatrudnienia”, 2. Pakiet edukacyjny dla ucznia „Wybór formy opodatkowania – opis”, „Tryb rejestracji małego sklepu spożywczego”, oraz rebusy i prezentacja multimedialna: „Jak zyskać fundusze na biznes”.
38.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. S. Staszica w Parczewie	Powstała prezentacja multimedialna pt.: „Moja szkoła”, nagrano film z przebiegu kampanii promocyjnej ZSP im. Staszica w Parczewie.
39.	Zespół Szkół nr 3 w Tomaszowie Lubelskim	Powstał cykl prezentacji multimedialnych i film promujący Zespół Szkół nr 3 w Tomaszowie Lubelskim.
40.	Zespół Szkół Zawodowych w Janowie Lubelskim	Opracowano kalendarz świąt oraz ważnych dat w historii Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych.
41.	Zespół Szkół Informatycznych im. J. Hauke-Bosaka w Kielcach	Opracowano zbiór zadań z matematyki w formie nagrań na płytach CD.

l.p.	Nazwa szkoły	Krótki opis najważniejszych rezultatów
42.	Zespół Szkół Ekonomicznych im. Jana Pawła II w Staszowie	1. Cykl prezentacji multimedialnych z zakresu historii i kierunków rozwoju hotelarstwa oraz usługach hotelarskich; 2. Turystyczna baza noclegowa – zestaw krzyżówek; 3. Album o hotelach, film o obsłudze gości hotelowych; 4. Projekt dokumentacji hotelowej.
43.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im. Hetmana Stefana Czarnieckiego we Włoszczowie	Film i album z fotografiami o walorach turystycznych Powiatu Włoszczowskiego.
44.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Końskich	Opracowano multimedialny bank zadań z matematyki, prezentacje multimedialne cykl: „Słynni matematycy” i karty zadań konkursowych.
45.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. I Pułku Lotnictwa Myśliwskiego „Warszawa” w Warce	Film (cyfrowy zapis przedstawienia) „Królowna Śnieżka”, oraz cyfrowy album zdjęć.
46.	Zespół Szkół nr 1 im. M. Skłodowskiej-Curie w Wyszowie	Powstała mobilna pracownia komputerowa.
47.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Bohaterów Westerplatte w Garwolinie	Szkolna gazetka w języku polskim i angielskim – nakład 650 egzemplarzy oraz prezentacja multimedialna.
48.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Siennie	Zaprojektowanie, wykonanie i umieszczenie w Internecie strony internetowej zawierającej reklamę przedsiębiorstwa.
49.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Tomasza Nocznickiego w Nowej Wsi	Utworzenie multimedialnej pracowni językowej.
50.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Lipsku	Multimedialna baza lektur szkolnych z zakresu szkoły średniej w wersji tekstowej i dźwiękowej oraz utworzenie stanowiska do tworzenia i dalszego powiększania bazy.

A table of contents

1. Location
2. Climate
3. Geography
4. Culture
5. Sport
6. Tourism
7. Cuisine
8. Famous People
9. Interesting pieces of information
10. Quiz

Geography

Italy is a peninsula in the Mediterranean Sea. Much of Italy is covered by mountains. The Dolomite mountains which extend across northern Italy are part of the Alps mountain range. The Apennine mountains cut down the center of Italy, stretching from north to south, dividing the east and west coasts.

The Po Valley, just south of the Dolomite mountains, is the basin of the Po River. It is fertile farm land. Italy includes two large islands: Sicily and Sardinia. Sicily is the largest island in the Mediterranean, with active volcanoes and earthquakes. Sardinia is basically mountains rising out of the ocean.

Sport

The most popular sport in Italy is soccer. The Italian national soccer team is popularly known by the name of Azzurri for their blue shirts. It is considered to be the second-most successful national football team in the world.

Fragment prezentacji przygotowanej przez uczniów z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. J. Szczepaniaka w Krośnie

Zespół Szkół w Sokołowie Młp.
36-050 Sokołów Młp.
ul. Lubelska 37
tel./fax 17 77 29 009
e-mail: zssokolow@wp.pl
www.zssokolow.edu.pl

Zespół Szkół w Sokołowie Młp.

„Sprawozdanie ze szkoleń Profesjonalny pracownik”

Projekt polegał na organizacji przez uczniów z kompetencji Innowacyjność i przedsiębiorczość szkoleń z zakresu obsługi profesjonalnego sprzętu biurowego dla uczniów z pozostałych kompetencji matematyka, język obcy, technologia informacyjna.

„Sprawozdanie ze szkoleń Profesjonalny pracownik”

- Młodzież z kompetencji Innowacyjność i przedsiębiorczość (29 osób) została podzielona na 5 grup, które w okresie trwania projektu prowadziły szkolenia dla uczniów z pozostałych kompetencji.
- Przed przystąpieniem do prowadzenia szkoleń młodzież zapoznała się ze sprzętem.
- Na zakończenie projektu młodzież otrzymała Certyfikat potwierdzający nabycie umiejętności obsługi sprzętu biurowego.

Fragment prezentacji przygotowanej przez uczniów z Zespołu Szkół w Sokołowie Małopolskim

Dzięki realizacji przedsięwzięć uczniowie nabyli szereg dodatkowych umiejętności nie tylko z zakresu kompetencji realizującej grant ale również z pozostałych kompetencji.

W powyższej tabeli zostały wyeksponowane przede wszystkim rezultaty twarde przedsięwzięć z uwagi na ich trwałość, mierzalny aspekt działań. Bardzo ważnym elementem realizacji projektów są również rezultaty miękkie ponieważ wskazują one na dalsze doskonalenie kompetencji kluczowych. Rezultaty miękkie, które były wymieniane w sprawozdaniach to:

- Wzrost motywacji uczniów do realizacji zadań pozalekcyjnych,
- Wzrost odpowiedzialności i samodyscypliny uczniów w realizacji powierzonych zadań,
- Integracja klas i nabycie umiejętności pracy zespołowej,
- Nabycie umiejętności planowania własnej pracy i organizacji niezbędnych środków,
- Wzrost umiejętności obsługi sprzętu multimedialnego,
- Doskonalenie umiejętności poszukiwania źródeł wiedzy,
- Budowanie u uczniów postaw prospołecznych nastawionych na kształtowanie więzi międzyludzkich,
- Wzrost umiejętności interpersonalnych,
- Poszerzenie poziomu wiedzy z zakresu kompetencji.

Podsumowanie realizacji konkursu „Granty dla Szkół”

Analiza sprawozdań przedstawionych przez szkoły pozwala na stwierdzenie, że dokonano egzemplifikacji umiejętności kluczowych zdobytych przez uczniów w ramach poszczególnych kompetencji. Realizacja przedsięwzięć przyniosła efekty twarde i miękkie. Uczniowie udowodnili, że potrafią stosować umiejętności rozwijane podczas uczestnictwa w Projekcie Szkoła Kluczowych Kompetencji.

Rezultaty twarde powstałe w wyniku realizacji zadania pokazały, że uczniowie zdobyli umiejętność praktycznego wykorzystywania wiedzy nabytej w czasie dotychczasowych programów, którymi byli objęci w czasie trwania Projektu Szkoła Kluczowych Kompetencji.

Rezultaty miękkie wskazują natomiast na dalsze doskonalenie umiejętności przez uczniów, co jest niezwykle cennym rezultatem Projektu Szkoła Kluczowych Kompetencji.

Rezultaty twarde powstałe w trakcie realizacji przedsięwzięć w zdecydowanej większości szkół będą miały zastosowanie również w innych programach kształcenia, którymi są objęci uczniowie. Należy podkreślić, że przyniosą one wielostronne efekty z uwagi na możliwość zastosowania ich również wobec innych uczniów nie uczestniczących w Projekcie Szkoła Kluczowych Kompetencji ale uczących się w szkołach biorących udział w tym Projekcie. Dzięki temu cele Projektu będą miały znacznie szersze oddziaływanie. Jest to niezwykle cennym rezultatem przedsięwzięć egzemplifikujących nabycie umiejętności kluczowych.

VII. PRZEDSIĘBIORSTWO SYMULACYJNE

W ramach realizacji **zadania 7** – Uzupełniające formy rozwoju kompetencji kluczowych egzemplifikujące zdobyty potencjał uczniów na zasadzie check within (sprawdzenie w ramach konkretnych przedsięwzięć) zaprojektowano, stworzono i wdrożono w 50 szkołach **Przedsiębiorstwo Symulacyjne**.

Celami ogólnymi jakie przeświecały autorom i wykonawcom Projektu w zakresie realizacji zadania 7 – Przedsiębiorstwo Symulacyjne było przede wszystkim:

- Podniesienie poziomu kompetencji kluczowych uczniów umożliwiającego im aktywne uczestnictwo w rynku pracy i gospodarce opartej na wiedzy;
- Zwiększenie dostępności do efektywnych i innowacyjnych form rozwijania kompetencji kluczowych;
- Poznanie ogólnych zasad tworzenia i funkcjonowania firmy.

Po realizacji wszystkich zajęć pozalekcyjnych i czynnym w nich udziale uczeń powinien potrafić (cele szczegółowe):

- Określić różne formy prowadzenia działalności firmy;
- Przestrzegać podstawowych zasad związanych z zarządzaniem firmą;
- Planować działania gospodarcze przedsiębiorstwa;
- Organizować pracę własną i zespołu;
- Realizować przydzielone zadania;
- Kierować pracą innych;
- Kontrolować realizację zaplanowanych działań;
- Podejmować różne decyzje związane z pracą i funkcjonowaniem przedsiębiorstwa;
- Prezentować wyniki pracy własnej i zespołu;
- Współpracować w zespole;
- Właściwie komunikować się z członkami zespołu.

Celem tego działania było wprowadzenie uczniów w realia związane z tworzeniem „krok po kroku” i zarządzaniem własnym wirtualnym przedsiębiorstwem. Umożliwił to opracowany system informatyczny, w formie gry symulacyjnej.

Zarejestrowani i zalogowani „gracze” mieli możliwość zrozumienia podstawowych zasad funkcjonowania firmy. Podejmowane przez nich decyzje strategiczne miały wpływ na wszystkie obszary funkcjonowania przedsiębiorstwa związane z zarządzaniem, ekonomią i finansami, inwestycjami, zasobami ludzkimi, marketingiem, produkcją, transportem i logistyką, gospodarką magazynową i sprzedażą.

Termin realizacji zadania 7 – Przedsiębiorstwo Symulacyjne: 01.01.2010 r. do 30.06.2012 r.

Sposoby osiągnięcia celów – etapy tworzenia i wdrażania przedsiębiorstwa symulacyjnego:

Etap I. Utworzenie gry internetowej „SKK – Skok Ku Karierze”

1. Opracowano koncepcję merytoryczną modułów niezbędnych do aplikacji internetowej „Przedsiębiorstwa Symulacyjnego”, które obrazuje tworzenie i prowadzenie firmy w realiach współczesnego rynku.
2. Wykonawca gry internetowej (czerwiec-grudzień 2010 r.):
  - Opracował analizę i koncepcję rozwiązania,
  - Zaprojektował rozwiązania,
  - Opracował projekt graficzny,
  - Przeprowadził konsultacje i audyt merytoryczny,
  - Przeprowadził implementację rozwiązania,
  - Odbyły się prace Webmastera,
  - Przygotował tłumaczenia gry na język angielski,
  - Przygotował infrastrukturę techniczną,
  - Uruchomił prototyp aplikacji,
  - Odbyły się szkolenia przed testami,
  - Przeprowadził testy akceptacyjne,
  - Zweryfikowano rozwiązania przez zespół testerów (w październiku, listopadzie i grudniu 2010 r.),
  - Zmodyfikowano i wyprofilowano grę,
  - Przeprowadzono w dniu 26 listopada 2010 r. w WSEI w Lublinie, końcowe 8 godzinne szkolenie dla 20 trenerów,
  - Przygotowano instrukcję użytkową i dokumentację merytoryczną,
  - Wdrożono produkt, który jest w okresie eksploatacji.

Etap II. Przygotowawczy do wdrożenia Przedsiębiorstwa Symulacyjnego do szkół

3. W dniach od 30 listopada do 6 grudnia 2010 r. w salach komputerowych w każdym z pięciu województw odbyły się jednodniowe szkolenia prowadzone przez trenerów dla 4 nauczycieli z każdej z 50 szkół uczestniczących w Projekcie na terenie poszczególnych województw, tj.
  - 30.11.2010 r. w województwie lubelskim (przeszkolono 38 nauczycieli);
  - 2.12.2010 r. w województwie podkarpackim (przeszkolono 35 nauczycieli);
  - 2.12.2010 r. w województwie świętokrzyskim (przeszkolono 40 nauczycieli);
  - 3.12.2010 r. w województwie podlaskim (przeszkolono 34 nauczycieli);
  - 6.12.2010 r. w województwie mazowieckim (przeszkolono 40 nauczycieli).

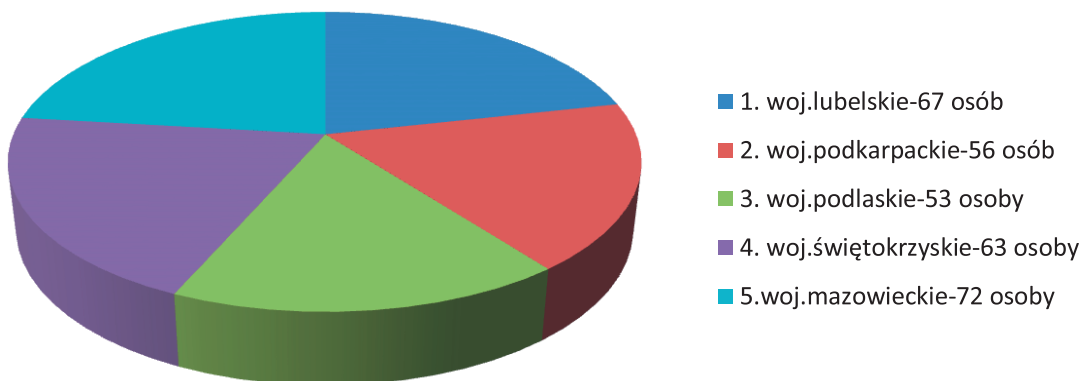
Na jednodniowym szkoleniu w 2010 r. zostało przeszkolonych przez trenerów 187 nauczycieli.

Przeprowadzono łącznie (5 województw x 8 godz. x 2 grupy) 80 godz. zajęć dla nauczycieli.

Zdjęcia nauczycieli ze szkolenia z zakresu obsługi Przedsiębiorstwa Symulacyjnego

Udział nauczycieli w szkoleniu z Przedsiębiorstwa Symulacyjnego w 2010 i 2011 roku

- Po odbytym jednodniowym szkoleniu w terminie od 4 grudnia do 20 grudnia 2010 r. każdy z nauczycieli również skorzystał z indywidualnego 2 godzinnego doradztwa profilowanego prowadzonego przez trenerów na terenie każdej ze szkół.

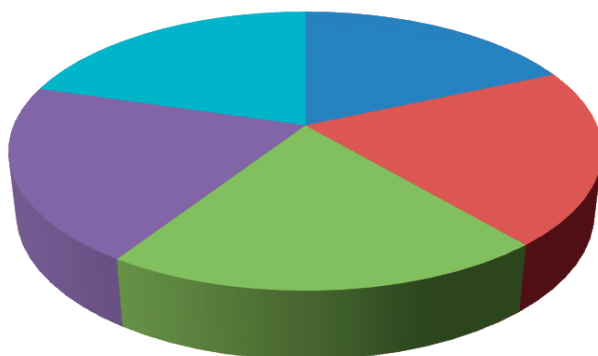
W doradztwie indywidualnym wzięło udział 196 nauczycieli (po 4 z każdej szkoły uczestniczącej w Projekcie) z jęz. obcego, matematyki, przedsiębiorczości i informatyki.

Przeprowadzono łącznie (2 godz. x 196 nauczycieli) 392 godz. zajęć.

Ilość nauczycieli przeszkolonych w posługiwaniu się grą internetową powstałą w ramach Przedsiębiorstwa Symulacyjnego

Lp.	Wyszczególnienie województwa	Ilość nauczycieli uczestniczących w szkoleniu		Razem nauczycieli biorących udział w szkoleniu	Ilość nauczycieli korzystających z doradztwa
		2010r	2011 r		
1.	Województwo Mazowieckie	40	32	72	40
2.	Województwo Podlaskie	34	19	53	40
3.	Województwo Podkarpackie	35	21	56	40
4.	Województwo Lubelskie	38	29	67	36
5.	Województwo Świętokrzyskie	40	29	63	40
	Łącznie nauczyciele biorący udział w szkoleniu	187	130	317	196

Udział nauczycieli w indywidualnym doradztwie z zakresu obsługi gry internetowej "SKK-Skok Ku Karierze"

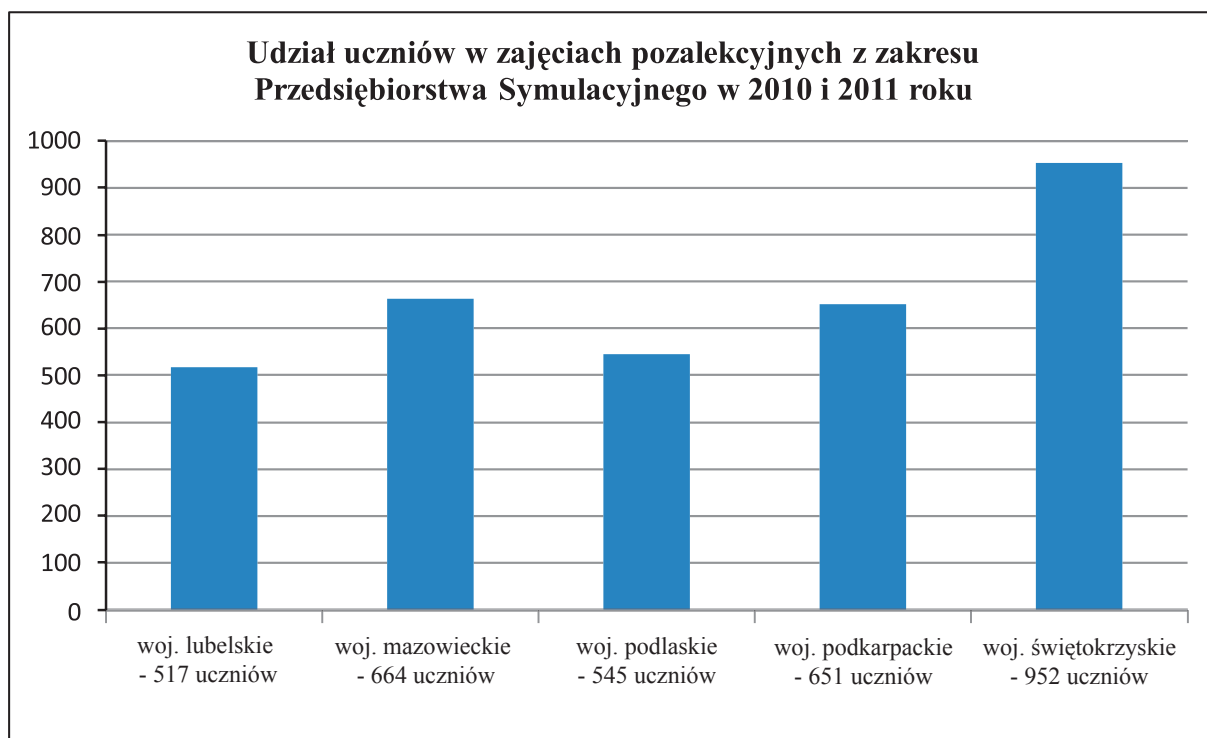
- 1. woj.lubelskie-36 osób
- 2. woj.mazowieckie-40 osób
- 3. woj.podlaskie-40 osób
- 4. woj.podkarpackie-40 osób
- 5. woj.świętokrzyskie-40 osób

De facto można stwierdzić, że każdy z 200 nauczycieli uczestniczących w Projekcie został przeszkolony w zakresie prawidłowej obsługi i funkcjonowania gry oraz sprawowania funkcji moderatora.

Etap III. Wdrożenie gry internetowej „SKK -Skok Ku Karierze” do szkół na zajęcia pozalekcyjne dla uczniów

5. Każdy z 200 nauczycieli w miesiącu grudniu 2010 r. przeprowadził dla uczniów uczestniczących w projekcie 6 godzin zajęć pozalekcyjnych prowadzonych w ramach Przedsiębiorstwa Symulacyjnego.

Łącznie przeprowadzono (200 nauczycieli x 6 godz.) 1.200 godzin zajęć pozalekcyjnych dla 3.195 uczniów w 50 szkołach uczestniczących w Projekcie.

6. W listopadzie 2011 r. w nowych klasach nauczyciele przeprowadzili dla 134 uczniów zajęcia pozalekcyjne z zakresu Przedsiębiorstwa Symulacyjnego.

Łącznie zrealizowano (8 klas x 6 godz.) 48 godz. zajęć.

Razem w zajęciach pozalekcyjnych w 2010 r. i 2011r. wzięło udział 3.329 uczniów (co szczegółowo przedstawia załącznik nr 4 i 5), w tym z:

Województwa lubelskiego	– 517 uczniów,
Województwa świętokrzyskiego	– 952 uczniów,
Województwa mazowieckiego	– 664 uczniów,
Województwa podkarpackiego	– 651 uczniów,
Województwa podlaskiego	– 545 uczniów.

**Zestawienie ilości uczniów – uczestników zajęć pozalekcyjnych realizowanych w ramach
Przedsiębiorstwa Symulacyjnego w rozbiciu na województwa**

Lp.	Nazwa województwa	Ilość uczniów na zajęciach w 2010 roku /stare klasy/	Ilość uczniów na zajęciach w 2011 roku /nowe klasy/	Ilość uczniów na rozgrywkach wewnątrzszkolnych w 2012 r	Ilość uczniów na zajęciach wyjazdowych w 2011 i 2012 roku	Łączna ilość uczniów, którzy skorzystali chociaż z jednego działania
1.	województwo lubelskie	508	9	155	230	517
2.	województwo podlaskie	532	13	159	236	545
3.	województwo podkarpackie	624	27	159	236	651
4.	województwo mazowieckie	648	16	154	217	664
5.	województwo świętokrzyskie	883	69	160	246	952
Razem uczniów zajęć pozalekcyjnych		3.195	134	787	1.165	3.329

Z zajęć pozalekcyjnych z zakresu Przedsiębiorstwa Symulacyjnego skorzystało ok.70 % uczniów uczestniczących w Projekcie.

Etap IV. Doskonalenie umiejętności uczniów na wyjazdowych zajęciach z zakresu posługiwania się grą dydaktyczną „SKK -Skok Ku Karierze”

7. W styczniu i lutym 2011 r. oraz 2012 r. w czasie ferii zimowych odbyły się w poszczególnych województwach wyjazdowe zajęcia dla najlepszych uczniów z zakresu Przedsiębiorstwa Symulacyjnego.

W ramach opracowanego programu merytorycznego zajęć, młodzież podzielona na cztery osobowe grupy uczniowskie podejmowała decyzje o charakterze biznesowym, brała udział w rozgrywkach i rywalizacji pomiędzy zespołami, które tworzyły i funkcjonowały w wirtualnym świecie Przedsiębiorstwa Symulacyjnego.

Aby przybliżyć uczniom realny świat biznesu, m.in. uczestnikom zajęć przypisane zostały zadania i funkcje w wirtualnej firmie tj. Prezesa zarządu, Szefa produkcji, Kierownika marketingu, Głównego Księgowego i Kierownika transportu. Warto nadmienić, że każdej firmie uczniowie nadali w sposób profesjonalny własną nazwę, zatrudniali, określali wysokość wynagrodzenia i zwalniali pracowników, nabywali działki budowlane, tworzyli zakłady produkcyjne, magazyny i transport, korzystali z tzw. usług obcych, kupowali surowce, produkowali i sprzedawali

wyroby gotowe na giełdzie, dbali o renomę i wdrażali nowoczesne rozwiązania we „własnym” wirtualnym przedsiębiorstwie.

Najlepszym zespołem młodych uczniowskich menadżerów na obozie w ramach Przedsiębiorstwa Symulacyjnego w 2011 roku na terenie:

- Województwa Podkarpackiego okazali się uczniowie z Zespołu Szkół w Sokołowie Małopolskim,
- Województwa Lubelskiego uczniowie z Zespołu Szkół Ekonomicznych i III Liceum Ogólnokształcącego im. gen. W. Andersa w Chełmie oraz Zespołu Szkół Chemicznych i Przemysłu Spożywczego w Lublinie,
- Województwa Świętokrzyskiego uczniowie z Zespołu Szkół Zawodowych w Pińczowie,
- Województwa Podlaskiego uczniowie z Zespołu Szkół Technicznych w Augustowie,
- Województwa Mazowieckiego uczniowie z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Garwolinie.

Łącznie w zajęciach wyjazdowych z zakresu Przedsiębiorstwa Symulacyjnego w 2011 r uczestniczyło 488 uczniów z 50 szkół z 5 województw uczestniczących w Projekcie.

O podobnym charakterze jak opisane wyżej odbyły się zajęcia wyjazdowe dla uczniów w 2012 roku, w których uczestniczyło łącznie 677 uczniów.

Najlepszym zespołem młodych uczniowskich menadżerów na obozie w ramach Przedsiębiorstwa Symulacyjnego w 2012 roku na terenie:

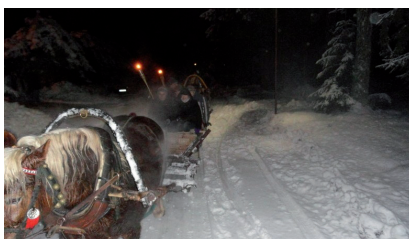
- Województwa Podkarpackiego okazali się uczniowie z Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 w Dębicy,
- Województwa Lubelskiego uczniowie z Państwowych Szkół Budownictwa i Geodezji w Lublinie i Zespołu Szkół Zawodowych w Białej Podlaskiej,
- Województwa Świętokrzyskiego uczniowie z Zespołu Szkół Ekonomicznych ze Staszowa,
- Województwa Podlaskiego uczniowie z Zespołu Szkół nr 1 w Zambrowie,
- Województwa Mazowieckiego uczniowie z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Warce.

Łącznie w zajęciach wyjazdowych z zakresu Przedsiębiorstwa Symulacyjnego wzięło udział 1.165 uczniów.

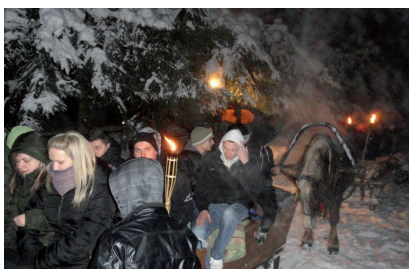
Przeprowadzono dla uczniów przez trenerów 450 godz. zajęć pozaszkolnych w 2011r (18 godz. x 5 województw x 5 grup) i 540 godz. zajęć w 2012r (18 godz. x 5 województw x 6 grup).

Wyjazdowe zajęcia dla uczniów z zakresu Przedsiębiorstwa Symulacyjnego

Lp.	Wyszczególnienie województw	Ilość uczniów uczestniczących w zajęciach wyjazdowych		Razem uczniów
		2011r	2012r	
1.	Województwo Mazowieckie	97	120	217
2.	Województwo Podlaskie	99	137	236
3.	Województwo Podkarpackie	98	138	236
4.	Województwo Lubelskie	98	132	230
5.	Województwo Świętokrzyskie	96	150	246
Łącznie uczniów biorących udział w zajęciach		488	677	1.165

Wyjazdowe zajęcia dla uczniów z Przedsiębiorstwa Symulacyjnego w woj. podlaskim

Wyjazdowe zajęcia dla uczniów z Przedsiębiorstwa Symulacyjnego w woj. podlaskim

Wyjazdowe zajęcia dla uczniów z Przedsiębiorstwa Symulacyjnego w woj. lubelskim

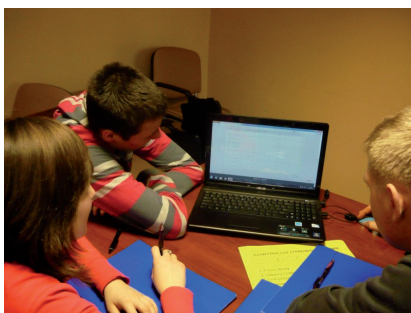

Wyjazdowe zajęcia dla uczniów z Przedsiębiorstwa Symulacyjnego w woj. podkarpackim

Wyjazdowe zajęcia dla uczniów z Przedsiębiorstwa Symulacyjnego w woj. świętokrzyskim

Wyjazdowe zajęcia dla uczniów z Przedsiębiorstwa Symulacyjnego w woj. mazowieckim

Etap V. Upowszechnianie gry internetowej „SKK -Skok Ku Karierze”

8. W dniach 26-27 września 2011 roku w Nałęczowie odbyło się **seminarium dla 38 dyrektorów szkół**, celem przybliżenia i upowszechnienia gry internetowej.

Przeprowadzono łącznie (7 godz. x 2 grupy) 14 godz. zajęć.

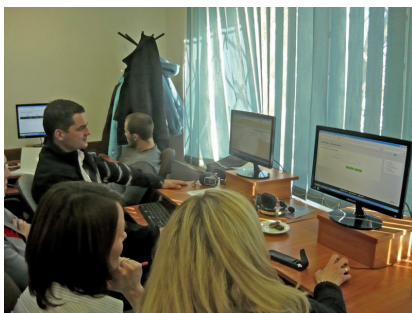
9. W dniach od 7-22 listopada 2011 roku odbyły się w poszczególnych 5 województwach szkolenia wdrażające, rozszerzające i uzupełniające umiejętności w zakresie posługiwania się grą internetową „SKK – Skok Ku Karierze” dla nauczycieli biorących udział w Projekcie i nowych z poza Projektu. **W szkoleniu łącznie wzięło udział 130 nauczycieli.**

Przeprowadzono łącznie (8 godz. x 2 grupy x 5 województw) 80 godz. zajęć.

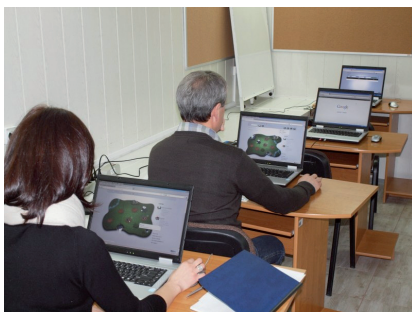
Szkolenie nauczycieli z Przedsiębiorstwa Symulacyjnego w woj. lubelskim

Szkolenie nauczycieli z Przedsiębiorstwa Symulacyjnego w woj. świętokrzyskim

Szkolenie nauczycieli z Przedsiębiorstwa Symulacyjnego w woj. podlaskim

Szkolenie nauczycieli z Przedsiębiorstwa Symulacyjnego w woj. podkarpackim

Szkolenie nauczycieli z Przedsiębiorstwa Symulacyjnego w woj. mazowieckim

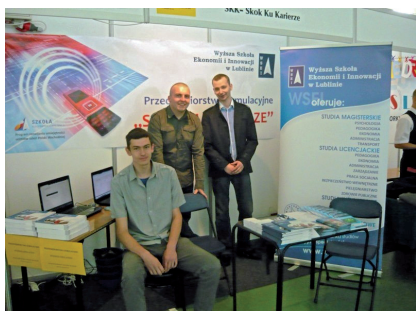
10. W dniach 19, 20 i 22 marca 2012 roku w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie odbywały się konferencje skierowane do dyrektorów szkół i placówek ponadgimnazjalnych województwa lubelskiego. W ramach wspierania szkół w przygotowaniu do zmian w szkolnictwie zawodowym oraz organizacji pracy szkoły w nowym roku szkolnym, których głównym celem było m.in. przedstawienie przykładów dobrych praktyk.

Jako przykład dobrych praktyk zaprezentowano grą internetową „SKK – Skok Ku Karierze” jako jeden z rezultatów Projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji. Program rozwijania umiejętności uczniów szkół Polski Wschodniej”.

11. 30 maja 2012 roku w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Króla Jana III Sobieskiego w Stalowej Woli odbyły się III Międzynarodowe Targi Firm Symulacyjnych pt. „Firma symulacyjna – uczenie się przez działanie”, na których mieliśmy okazję zaprezentować Przedsiębiorstwo Symulacyjne „SKK – Skok Ku Karierze”. Na targach odbyła się konferencja na temat „Roli marki w marketingu” na której głos zabrali m.in. reprezentanci ze szkół z Koszyc, Bratysławy, Ostrawy, Helsinek i Lwowa oraz **konkurs firm symulacyjnych**.

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie oraz jej reprezentant, uczestnik Projektu (Adrian Tomicki uczeń Klasy III H z Państwowych Szkół Budownictwa Geodezji w Lublinie, zwycięzca w rozgrywkach międzywojewódzkich) zdobyli **III miejsce w konkursie „Najlepszy przedstawiciel firmy”**.

III Międzynarodowe Targi Firm Symulacyjnych pt. „Firma symulacyjna – uczenie się przez działanie”

Etap VI. Wieloetapowe rozgrywki dla uczniów

Rozgrywki wewnątrzszkolne

12. Po feriach zimowych w 2012 roku dla młodzieży i realizacji wszystkich zajęć pozalekcyjnych oraz wyjazdowych z zakresu Przedsiębiorstwa Symulacyjnego, w 50 szkołach rozpoczęły się dodatkowe zajęcia pozalekcyjne tzw. rozgrywki wewnątrzszkolne, których celem było wyłonienie najlepszego 4-osobowego szkolnego zespołu uczniowskiego w zakresie posługiwania się grą internetową.

W lutym i na początku marca 2012 r. przeprowadzone zostały przez jednego nauczyciela biorącego udział w Projekcie w każdej z 50 szkół 4 godziny zajęć pozalekcyjnych z uczniami celem wyłonienia najlepszego szkolnego zespołu uczniowskiego w grze „SKK – Skok Ku Karierze”. W indywidualnych rozgrywkach uczestniczyło od 7 do 19 uczniów, najlepszych z każdej klasy uczestniczącej w Projekcie, wybranych przez nauczyciela danej kompetencji. Czterech najlepszych uczniów, którzy wygrali rozgrywki w danej szkole otrzymali jako nagrody aparaty fotograficzne i dyplomy.

Łącznie w rozgrywkach wewnątrzszkolnych wzięło udział 787 uczniów.

Rozgrywki międzyszkolne (tzw. wojewódzkie)

13. Na terenie 5 województw przeprowadzenie zostały wyjazdowe międzyszkolne rozgrywki pomiędzy 10 szkołami biorącymi udział w Projekcie.

Wyłoniony w wyniku wcześniejszych rozgrywek 4-osobowy najlepszy zespół uczniowski danej szkoły rywalizował z pozostałymi 9 szkołami – w ciągu 6 godzin lekcyjnych w jeden wyznaczony wcześniej dzień.

Wykaz ilości uczniów uczestniczących w rozgrywkach międzyszkolnych w ramach Przedsiębiorstwa Symulacyjnego w marcu 2012 roku

LP.	Wyszczególnienie województw	Data rozgrywek międzyszkolnych	Ilość uczniów uczestniczących w rozgrywkach
1	Województwo Podkarpackie	17 marzec 2012 r	40
2	Województwo Świętokrzyskie	18 marzec 2012 r	40
3	Województwo Podlaskie	24 marzec 2012 r	40
4	Województwo Lubelskie	25 marzec 2012 r	37
5	Województwo Mazowieckie	31 marzec 2012 r	35
Razem ilość uczestników rozgrywek międzyszkolnych			192

Rozgrywki międzyszkolne w województwie podkarpackim 17 marzec 2012 r

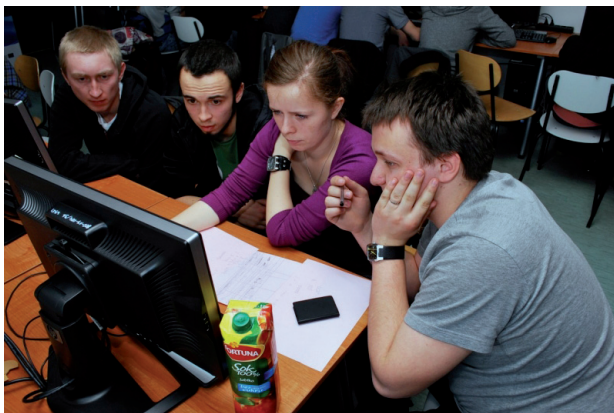
Rozgrywki międzyszkolne w województwie mazowieckim 31 marca 2012 r

Rozgrywki międzyszkolne w województwie świętokrzyskim 18 marca 2012 r

Rozgrywki międzyszkolne w województwie podlaskim 24 marca 2012 r

Rozgrywki międzyszkolne w województwie lubelskim 25 marca 2012 r

Rozgrywki międzywojewódzkie

14. Wyjazdowe indywidualne rozgrywki międzywojewódzkie pomiędzy 20 najlepszymi uczniami wyłonionymi w rozgrywkach wojewódzkich odbyły się w siedzibie Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie 21 oraz 22 kwietnia 2012 roku.

Wykaz ilości uczniów uczestniczących w rozgrywkach międzywojewódzkich w ramach Przedsiębiorstwa Symulacyjnego w dniach 21-22 marca 2012 roku

LP.	Wyszczególnienie województw	Nazwa najlepszej szkoły	Ilość uczniów uczestniczących w rozgrywkach
1	Województwo Podkarpackie	Zespół Szkół w Sokołowie Młp.	4
2	Województwo Świętokrzyskie	Zespół Szkół Ekonomicznych w Staszowie	4
3	Województwo Podlaskie	Zespół Szkół Budowlano-Geodezyjnych w Białymstoku	4
4	Województwo Lubelskie	Państwowe Szkoły Budownictwa i Geodezji w Lublinie	4
5	Województwo Mazowieckie	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Warce	4
Razem ilość uczestników rozgrywek międzywojewódzkich			20

Indywidualne rozgrywki dla 20 uczniów prowadzone były według jednolitego scenariusza i trwały dwa dni. Za główne kryteria oceny merytorycznej wirtualnych firm utworzonych i prowadzonych przez uczniów, trenerzy przyjęli: wynik finansowy, przychody ze sprzedaży, majątek firmy, funkcjonalność telefonów komórkowych i wdrożenie ISO w przedsiębiorstwie.

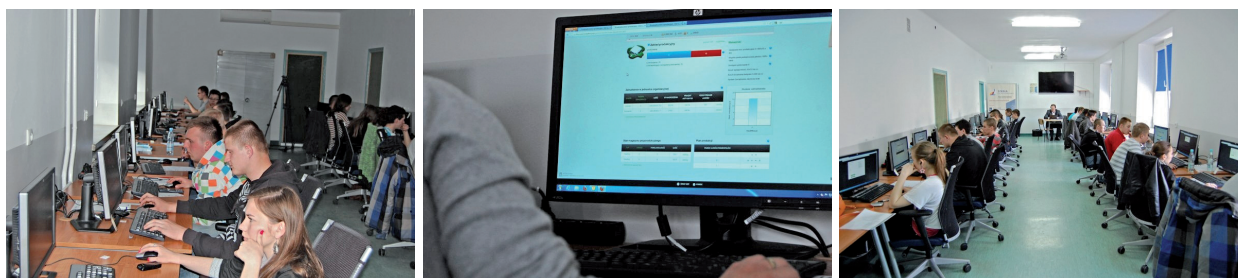
Zwyciężyli w rozgrywkach międzywojewódzkich:

- I miejsce – Adrian Tomicki uczeń Państwowych Szkół Budownictwa i Geodezji w Lublinie;
- II miejsce – Piotr Grochala uczeń Zespołu Szkół w Sokołowie Młp.;
- III miejsce – Mariusz Kępka uczeń Państwowych Szkół Budownictwa i Geodezji w Lublinie;
- IV miejsce – Artur Wójcik uczeń Zespołu Szkół w Sokołowie Młp.

Na wyróżnienie zasługiwali również następujący uczestnicy rozgrywek międzywojewódzkich:

- Magdalena Góra – uczennica Zespołu Szkół Ekonomicznych w Staszowie;
- Grzegorz Puchalski – uczeń Zespołu Szkół Budowlano-Geodezyjnych w Białymstoku;
- Kamil Tryzna – uczeń Zespołu Szkół Budowlano-Geodezyjnych w Białymstoku;
- Przemysław Kulesza – uczeń Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Warce;
- Iwona Sudoł – uczennica Zespołu Szkół w Sokołowie Młp.;
- Anita Szelağ – uczennica Zespołu Szkół Ekonomicznych w Staszowie;
- Daniel Boczkowski – uczeń Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Warce.

Wszyscy zwycięzcy rozgrywek wojewódzkich otrzymali z rąk Kierownika Projektu Pani mgr Teresy Bogackiej, Kanclerza WSEI w Lublinie, nagrody w postaci tabletek, a laureaci rozgrywek międzywojewódzkich laptopy oraz dyplomy.

Zdjęcia z rozgrywek międzywojewódzkich, które odbyły się w siedzibie WSEI w Lublinie w dniach 21-22 marca 2012 roku

Etap VII – doskonalenie Przedsiębiorstwa Symulacyjnego.

15. Utworzono bazę wzorcowych scenariuszy i innowacyjnych założeń gry, celem pomocy nauczycielom.
16. Gra jest dostępna w trzech wersjach językowych (j. angielski, j. niemiecki i j. rosyjski) i ciągle jest udoskonalana celem podwyższenia jej parametrów atrakcyjności.

Zdjęcia z uroczystego wręczania nagród dla najlepszych uczniów w rozgrywkach międzyszkolnych i międzywojewódzkich.

Opis założonych osiągnięć ucznia

Uczniowie, uczestnicy gry „SKK – Skok Ku Karierze” zostali przeniesieni dzięki aplikacji internetowej w wirtualny świat współzawodnictwa pomiędzy firmami produkującymi aparaty telefoniczne, który odzwierciedlał realna współczesnego rynku w zakresie prowadzenia przedsiębiorstwa. Dzięki powyższemu uczniowie nabywali umiejętności kluczowe w ramach wszystkich kompetencji.

- System „Przedsiębiorstwo Symulacyjne” umożliwił uczniom, graczom zrozumienie podstawowych zasad funkcjonowania firmy poprzez dostarczenie im szansy podejmowania strategicznych decyzji zarządczych oraz wgląd w efekty podjętych działań. Uczniowie rozszerzyli, utrwaliли i ugruntowali oraz sprawdzili swoją nabytą wiedzę teoretyczną wpływającą na kształtowanie kompetencji kluczowych w zakresie przedsiębiorczości, nauk matematyczno-przyrodniczych, technologii informacyjnej oraz języków obcych.
- W czasie zajęć pozalekcyjnych uczniowie mieli okazję wcielić się w różne role, w tym przede wszystkim właściciela firmy funkcjonującej na rynku dostawców sprzętu telekomunikacyjnego, ale również głównego księgowego, szefa produkcji, dyrektora ds. marketingu i transportu. Ich zadaniem było wspólne, właściwe uruchomienie przedsiębiorstwa i jego rozwój w realiach konkurencji z innymi firmami tej branży oraz kooperacji z partnerami w zakresie produkcji, dystrybucji, marketingu i sprzedaży gotowych wyrobów. W związku z powyższym nastąpiło umocnienie więzi koleżeńskich wśród uczniów zaangażowanych w realizację Projektu.
- Uczniowie w ramach prowadzonej gry dydaktycznej o nazwie „SKK – Skok Ku Karierze” podejmowali kluczowe decyzje gospodarcze dotyczące utworzenia, działania (m.in. zakupów surowców i sprzedaży telefonów komórkowych, produkcji wyrobów, magazynowania, zatrudnienia, szkolenia, wynagradzania i zwalniania pracowników, rozwoju, marketingu, reklamy, innowacji, transportu, zarządzania, w tym

finansowego, oceny wyników ekonomiczno-finansowych) i likwidacji firmy, którą kierowali.

W związku z powyższym Przedsiębiorstwo Symulacyjne mobilizowało i **zaangażowało** uczniów **do zdobywania informacji i radzenia sobie jako „wirtualni przedsiębiorcy” w trudnych gospodarczo sytuacjach** oraz konsekwencji w dążeniu do maksymalizacji zysku firmy i realizacji celu – czyli wygranej.

- Dzięki grze „SKK – Skok Ku Karierze” uczniowie i czynni uczestnicy zajęć pozalekcyjnych z zakresu Przedsiębiorstwa Symulacyjnego:
  - umieją i nie boją się podejmować odważnych decyzji o charakterze gospodarczym przy prowadzeniu wirtualnej firmy;
  - umieją opisać poszczególne obszary działalności dużego przedsiębiorstwa;
  - potrafią współpracować w czasie zajęć z grupą;
  - umieją wskazać czynniki mające wpływ na podejmowanie decyzji w firmie przy prowadzeniu działalności gospodarczej;
  - nie boją się marzyć i niekonwencjonalnie myśleć celem uzyskania jak najlepszych wyników ekonomiczno-finansowych i gospodarczych wirtualnej firmy, aby osiągnąć sukces biznesowy.
- Przedsiębiorstwo Symulacyjne wpłynęło także na kształtowanie umiejętności uczniów w zakresie analitycznego i logicznego myślenia, planowania i realizowania zamierzonych celów oraz współpracy w zespole.
- Aktywna praca uczniów przyczyniła się do kształtowania ich odpowiedzialności, asertywności, inicjatywności i kreatywności.
- Należy także stwierdzić, że Przedsiębiorstwo Symulacyjne „SKK – Skok Ku Karierze”:
  - rozwinęło osobowość i wyobraźnię uczniów,
  - uczyło samodzielnego myślenia,
  - tworzyło warunki do obrony własnego zdania i rozumienia innych,
  - rozwinęło intelektualnie uczniów (umiejętność analizowania, syntetyzowania, zdobywania i wykorzystywania wiadomości).
- Gra internetowa „SKK – Skok Ku Karierze” w czasie rozgrywek międzyszkolnych mobilizowała uczniów do wdrożenia współdziałania w grupie i udzielania pomocy słabszym.
- Uczniowie zdobyli nowe umiejętności w zakresie obsługi sprzętu komputerowego i dzięki faktowi, że aplikacja internetowa dostępna jest w trzech wersjach językowych (j. angielski, j. niemiecki i j. rosyjski) mogli rozszerzyć swoją wiedzę o nowe słownictwo specjalistyczne z zakresu biznesowego.

Podsumowanie realizacji zadania – Przedsiębiorstwo Symulacyjne

Przedsiębiorstwo Symulacyjne stosowane na zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla 3.623 uczniów (biorących udział chociaż w jednym z działań prowadzonych w ramach tego zadania) z 50 szkół uczestniczących w Projekcie przyczyniło się do ugruntowania umiejętności praktycznych z zakresu kluczowych kompetencji i mamy nadzieję, że pomoże uczniom po skończeniu nauki wejść na rynek pracy.

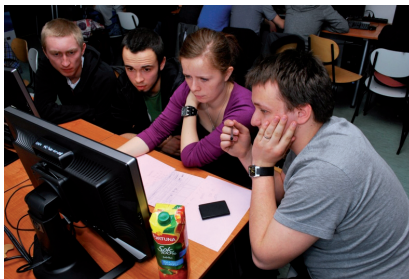
Warto podkreślić, że funkcjonująca gra „SKK – Skok Ku Karierze” posłużyła ok. 70 % uczniów biorących udział w Projekcie do lepszego zapamiętania i opanowania opracowanego materiału, mobilizowała do koncentracji uwagi na wykonywanych zadaniach, a także zachęcała do dokładniejszego oraz pełniejszego opanowania realizowanych treści nauczania.

Uczniów nie trzeba było zmuszać lub specjalnie zachęcać do uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych z zakresu Przedsiębiorstwa Symulacyjnego, gdyż w większości młodzi ludzie lubią Internet i gry komputerowe, więc nauka stawała się dla nich przyjemnością, a nawet radością z uczenia się.

Przedsiębiorstwo Symulacyjne, to nie jest tylko dobra zabawa, ale również narzędzie bardzo pomocne dla nauczyciela w sprawdzaniu wiedzy i umiejętności ucznia, a pozytywna reakcja na grę stanowi warunek pojawienia się odpowiedniej motywacji do dalszej nauki oraz wykorzystania zdobytej wiedzy w późniejszym życiu zawodowym.

Rekomenduje się Przedsiębiorstwo Symulacyjne jako narzędzie pożądane i bardzo pomocne w pracy nauczyciela do permanentnego stosowania na kierunkowych zajęciach obowiązkowych jak i pozalekcyjnych, celem kształtowania kluczowych kompetencji.

Przedsiębiorstwo Symulacyjne pozytywnie wpływa na rozwój zainteresowań uczniów a w konsekwencji na dalszą ich karierę edukacyjną i zawodową, dlatego też zasadne jest stosowanie go w szkołach ponadgimnazjalnymi.

Zajęcia pozalekcyjne dla uczniów z zakresu Przedsiębiorstwa Symulacyjnego realizowane w trzech wersjach językowych.

VIII. WAKACYJNE OBOZY NAUKOWE

Wdrażanie i rozwijanie Kompetencji Kluczowych w ramach Projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji. Rozwijanie umiejętności uczniów szkół Polski Wschodniej” na zasadzie EKSTRA OUTSIDE, poza zajęciami w szkole odbywało się również w ramach Wakacyjnych Obozów Naukowych.

Zadanie powyższe było realizowane w czasie wolnym od nauki, w okresie wakacji, w miesiącu lipcu i sierpniu w 2009, 2010, 2011 i 2012 roku.

Zgodnie z założeniami Projektu zaplanowano, że z każdej z 4 klas z 50 szkół biorących udział w Projekcie może wziąć udział po 10 uczniów w wyjazdowych zajęciach organizowanych w ramach Wakacyjnych Obozów Naukowych, przy założeniu, że jeden uczeń będzie mógł wziąć udział tylko w jednym obozie naukowym z danej kompetencji.

Dla każdej kompetencji osobno z zakresu informatyki, przedsiębiorczości, matematyki oraz języków obcych opracowano Program merytoryczny obozu naukowego w ramach, którego realizowano zajęcia oraz zaplanowano program zajęć popołudniowych.

Założeniem głównym jakim kierowali się organizatorzy Wakacyjnych Obozów Naukowych był fakt, że wszystkie kompetencje kluczowe mogą przyczynić się do udanego przyszłego życia uczniów w społeczeństwie wiedzy. Zajęcia w ramach Wakacyjnego Obozu Naukowego miały za zadanie ugruntować i poszerzyć wiedzę oraz umiejętności uczniów nabyte w trakcie realizacji autorskich programów nauczania w ramach obowiązujących zajęć w szkole.

Praca uczniów w nowych realiach, pod kierunkiem innej kadry dydaktycznej miała pozwolić na kształtowanie ich cech i kreowanie postaw osób dojrzałych, które będą potrafiły w przyszłości odnaleźć swoje miejsce w realiach zjednoczonej Europy.

Dobre opanowanie podstawowych umiejętności językowych, matematycznych, uczenia się, a także umiejętności w zakresie technologii informatycznej i komunikacyjnych sprzyja oraz stanowi niezbędną podstawę do wszelkich innych działań kształceniowych. Wiele w/w umiejętności ma zastosowanie w elementach ram odniesienia do wszystkich kompetencji kluczowych np.: krytyczne myślenie, kreatywność, inicjatywność, rozwiązywanie problemów, ocena ryzyka, podejmowanie decyzji i konstruktywne kierowanie emocjami.

Wakacyjny Obóz Naukowy z Informatyki

Podczas zajęć z technologii informatycznej uczestnicy obozu mieli okazję poszerzyć wiadomości oraz udoskonalić umiejętności z zakresu praktycznej obsługi programów komputerowych na poziomie podstawowym oraz zaawansowanym.

Nauczanie przedmiotu technologia informatyczna wiąże się z pobudzeniem aktywności poznawczej u uczniów i motywowaniem ich do działań mających na celu w pełni sprawne funkcjonowanie w informacyjnym społeczeństwie XXI wieku, do stosowania najnowszych technolo-

gii w obrębie własnego otoczenia zgodnie z potrzebami swoimi i innych, a także nauki precyzyjnego określania celów i dążenia do ich realizacji, jak również sprawdzania i oceniania efektów własnej pracy.

Głównym założeniem Wakacyjnego Obozu Naukowego z informatyki było, aby w ramach pracy z uczniami został wypracowany „produkt końcowy”, wykorzystujący umiejętności zdobyte w czasie zajęć. Jako przykłady warto wymienić m.in. sporządzone przez poszczególne grupy pamiętniki z obozu naukowego, informatory o Zakopanem i jego okolicach. W informatorach opisywane zostały m.in. spostrzeżenia poszczególnych grup uczniów dotyczące pobytu w okolicach Zakopanego, znajdują się w nich zdjęcia, fragmenty filmów i prezentacje multimedialne. Każdy z pamiętników uwzględniał wybrane elementy krajobrazu, muzykę, opisy interesujących ludzi spotkanych w trakcie trwania obozu. Większość prac zawierała elementy z którymi uczniowie zetknęli się głównie w trakcie realizacji zajęć w ramach programu edukacyjno-rekreacyjnego. Zajęcia były realizowane zgodnie z opracowanym szczegółowo programem ujętym w poszczególnych modułach:

- *Poznaję moją grupę i siebie w aspekcie umiejętności informatycznych;*
- *Redagowanie dokumentów tekstowych;*
- *Tworzenie wielopoziomowych dokumentów, funkcje zaawansowane;*
- *Możliwości wykorzystania arkusza kalkulacyjnego;*
- *Zaawansowane formatowanie dokumentu „produktu końcowego”;*
- *Tworzenie i obrabianie obrazów;*
- *Techniki importowania zdjęć i filmów do komputera;*
- *Publikacje elektroniczne;*
- *Tworzenie materiałów prezentacyjnych, biuletynów i folderów.*

W ramach poszczególnych zespołów stosowane były formy pracy indywidualnej, grupowej i zespołowej, choć główny akcent położony był na aktywność ucznia. Stosowane były różnorodne metody aktywizujące, dzięki którym uczniowie chętnie współpracowali ze sobą. Zapropozowane formy pracy pozwalały na utrwalenie i poszerzenie wiadomości zdobytych w trakcie zajęć obowiązkowych oraz praktyczne wykorzystanie wiedzy i umiejętności, również w trakcie współpracy w ramach różnych grup i zespołów.

Uczniowie poszczególnych zespołów pracowali w parach lub grupach trzyosobowych. Trenerzy merytoryczni przyjęli założenie, że w każdej z grup pracują uczniowie z różnych szkół. Podział ten służył integracji młodzieży i wzajemnym uczeniu się od siebie. Efekty końcowe swoich prac uczniowie zaprezentowali na forum własnego zespołu. Następnie, z każdego zespołu młodzież wybierała dwie, ich zdaniem najlepsze prezentacje, które były przedstawiane na podsumowanie pracy całego turnusu w obecności wszystkich uczestników, osób prowadzących zajęcia i opiekunów ze szkół. Prace, powstałe podczas zajęć w ramach Wakacyjnych Obozów Naukowych, to m.in. pamiętniki w wersji multimedialnej czy utworzony blog.

Wakacyjny Obóz Naukowy z Matematyki

Wakacyjny Obóz Naukowy dla uczniów z kompetencji matematycznej to kolejne działanie, którego podstawową rolą było rozwijanie umiejętności matematycznych uczestników oraz intensyfikacja efektów wdrażania autorskich programów nauczania matematyki. Tygodniowy (30-godzinny) program zajęć obejmował treści przystępne dla uczestników, poszerzające zagadnienia ujęte w programach nauczania, wspomagające wdrażanie autorskich programów rozwijania kompetencji matematycznej, rozwijające zainteresowania matematyką, ilustrujące praktyczne zastosowania, wyzwalaające aktywność uczestników, pozwalające przełamywać uprzedzenia do matematyki.

Zajęcia były prowadzone metodami aktywizującymi, wykorzystującymi m.in. różnorodne uzdolnienia uczniów i warunki wakacyjne, a także wprowadzały elementy rywalizacji między grupami.

Jedną z tych metod była metoda projektów, realizowana kompatybilnie z zaplanowaną tematyką, w ciągu całego pobytu na obozie. Uwieńczeniem zajęć tą metodą był konkurs nt. „*Matematyczny analfabeta w realiach dzisiejszego życia*”, w którym wzięli aktywny udział wszyscy uczestnicy obozu.

Scenariusze zajęć dla poszczególnych modułów były przygotowane przez prowadzących zajęcia, we współpracy z Koordynatorem Merytorycznym Kompetencji.

Wakacyjny Obóz Naukowy z Przedsiębiorczości

Nauczanie przedmiotu Podstawy przedsiębiorczości oraz kształcenie kluczowych kompetencji wiąże się z pobudzeniem aktywności poznawczej u uczniów i skłonieniem ich do przedsiębiorczych i planowanych działań, do podejmowania inicjatywy, kreowania otoczenia zgodnie z potrzebami swoimi i innych, a także do samooceny, czyli sprawdzania i oceniania efektów swojej pracy, określania celów oraz dążenia do ich realizacji.

Wakacyjny Obóz Naukowy z Przedsiębiorczości miał za zadanie w sposób szczególny pomóc kształtować w młodym człowieku cech osób przedsiębiorczych, które nie będą się bały w przyszłości odnaleźć swoje miejsce w zjednoczonej Europie i będą z powodzeniem mogły funkcjonować na krajowym, europejskim i światowym rynku pracy.

Ogólne cele Wakacyjnych Obozów Naukowych z przedsiębiorczości to utrwalanie wiedzy i doskonalenie umiejętności dotyczących podejmowania działalności gospodarczej, rozbudzanie zainteresowań uczniów innowacyjnymi i przedsiębiorczymi działaniami, kształtowanie przedsiębiorczych postaw uczniów, kształtowanie zdolności do wcielania pomysłów w czyn, kształtowanie umiejętności pracy w zespole, kształtowanie umiejętności komunikowania się, wzmacnianie poczucia siły i zaufania do własnych możliwości.

Zajęcia były realizowane zgodnie z opracowanym szczegółowo programem ujętym w następujących modułach:

- *Poznaję moją grupę i siebie;*
- *Jaki jestem i kim chcę zostać?*
- *Przedsiębiorczość wokół mnie;*
- *Mój pomysł na biznes;*

- *Jak uruchomić i prowadzić firmę?*
- *Jak promować swoją firmę?*
- *Czyja Prezentacja była najbardziej przekonująca?*

Po przedstawieniu programu obozu, zapoznaniu z regulaminem pobytu w miejscu zamieszkania zapoznawano uczestników z programem merytorycznym Wakacyjnych Obozów Naukowych. W celu integracji poszczególnych grup przeprowadzano szereg ćwiczeń dotyczących poznawania samego siebie i kolegów z grupy.

Następnie uczniów zachęcono do podjęcia próby analizy własnych mocnych i słabych stron, dzięki czemu mogli oni spróbować określić, w jakich zawodach czuliby się najlepiej. Dyskusje o osobach przedsiębiorczych, znanych i funkcjonujących w miejscowościach zamieszkania uczniów, były punktem wyjścia do określenia cech osoby przedsiębiorczej. Następnym zadaniem czekającym uczniów było wykreowanie pomysłu na założenie własnego biznesu. Efektem końcowym pracy różnych zespołów w poszczególnych grupach było zaplanowanie działań umożliwiających założenie własnej firmy i zareklamowanie pomysłu na „*Moją małą wymarzoną firmę*”, a następnie zaprezentowanie efektu końcowego swojej pracy na forum własnej grupy i całego turnusu uczniów przebywających na obozie.

Dzięki tym zajęciom uczniowie mieli także możliwość doskonalenia umiejętności dotyczących pracy w grupie przy tworzeniu projektów ale także przy ich doskonaleniu i wreszcie, prezentacji.

Zajęcia z przedsiębiorczości koncentrowały się głównie na pomaganiu młodemu uczestnikom obozów w odkrywaniu i rozwijaniu inicjatywności oraz kreatywności. Po uzyskaniu teoretycznych informacji na temat zakładania i prowadzenia firmy oraz zapoznaniu się z ofertą gospodarczą regionu mieli oni wybrać najbardziej interesującą ich branżę oraz spróbować założyć własną działalność gospodarczą. Oczywiście obecni podczas zajęć trenerzy służyli uczestnikom wszelkimi niezbędnymi poradami i pomocą. Pod koniec zajęć młodzież przygotowała krótką prezentację o założonej przez siebie działalności gospodarczej a następnie przedstawiła ją pozostałym uczestnikom. Finałem każdego turnusu obozów był wybór najlepszego pomysłu, którego pomysłodawcy otrzymali nagrody. Uwieńczeniem pracy uczniów i ich trenerów na Wakacyjnych Obozach Naukowych był powstały „*Katalog pomysłów na biznes*”.

Wakacyjny Obóz Naukowy z języków obcych

W Wakacyjnych Obozach Naukowych w ramach kompetencji „Porozumiewanie się w językach obcych” wzięli udział przedstawiciele klas, w których nauczany był jeden z trzech języków: niemiecki, angielski i rosyjski.

Program Wakacyjnych Obozów Naukowych z języków obcych opierał się na następujących założeniach ogólnych:

1. przewidywał realizację wspólnych dla wszystkich grup językowych celów i zadań w wybranych blokach sprawnościowych, które będą miały szczegółową realizację na zajęciach z poszczególnych języków;
2. uczniowie doskonalili swoje umiejętności językowe ze szczególnym uwzględnieniem sprawności umożliwiających realną komunikację;

3. treści, materiały i zadania dobrane były w taki sposób, aby ewentualne różnice w poziomie uczniów nie były znaczącą przeszkodą w realizacji programu;
4. materiały do zajęć pochodziły z autentycznych źródeł (prasa, Internet), ew. z niezbędną adaptacją;
5. program przewidywał zajęcia również poza salą audytorijną;
6. każda grupa uczniów realizowała zajęcia z jednym lektorem;
7. turnus kończył się prezentacją / konkursem przygotowanym przez każdą grupę;
8. program realizowany był w grupach 10-osobowych w wymiarze 5 godz. x 6 dni ;
9. w skład grupy wchodziłi uczniowie z różnych grup, co sprzyjało integracji i wymianie doświadczeń;
10. lektorzy sami przygotowali materiały do nauczania i ich kopie.

Szczegółowe cele były określone dla poszczególnych grup językowych.

W związku z powyższym Programy Wakacyjnych Obozów Naukowych z poszczególnych kompetencji dawały możliwość realizacji założonych celów, które mieściły się w obszarach: **wiedza – umiejętności – postawy**.

Reasumując należy stwierdzić, że wakacje były szczególnym okresem dla uczniów z 50 szkół współpracujących z Wyższą Szkołą Ekonomii i Innowacji w Lublinie przy realizacji Projektu.

Większość z nich po raz pierwszy miała bowiem okazję wyjechać dalej poza obszar swojego miejsca zamieszkania i wziąć udział w Wakacyjnych Obozach Naukowych, których głównym założeniem było połączenie wypoczynku w pięknych górskich miejscowościach z poszerzaniem wiedzy teoretycznej zdobytej w szkole oraz praktycznych umiejętności z zakresu przedsiębiorczości i technologii informacyjnej.

Ponadto uczestnicy Obozów korzystali z szeregu dodatkowych atrakcji urozmaicających zajęcia dydaktyczne. Były to przede wszystkim różnego rodzaju zajęcia sportowe – od pieszych wędrówek po okolicznych górach, po wyjazdy do Aquaparku. Oprócz tego młodzież uczestniczyła w wycieczkach krajoznawczych połączonych z poznawaniem miejscowej kultury, architektury oraz regionalnego środowiska gospodarczego.

Wszyscy uczniowie uczestniczący w obozach otrzymali dyplomy potwierdzające zdobyte umiejętności, a także drobne upominki.

Łącznie w 2009 i 2010 roku Wakacyjnym Obozie Naukowym z technologii informacyjnej uczestniczyło w 480 uczniów, a z przedsiębiorczości 499 uczniów.

Zdjęcia z Wakacyjnego Obozu Naukowego w 2009 i 2010 r. z przedsiębiorczości i informatyki

W Wakacyjnych Obozach Naukowych w 2011 roku wzięło udział 599 uczniów, którzy reprezentowali kompetencje kluczową w zakresie języków obcych i matematyki.

Zajęcia realizowane były w siedmiodniowych turnusach w okresie od 3 lipca do 20 sierpnia 2011 roku i były zlokalizowane w dwóch Ośrodkach Wypoczynkowych: „Limba” – w Płoninie i „Pod Lipami” w Lidzbarku Welskim k/Działdowa.

Zgodnie z założeniami w każdym turnusie uczestniczyło po 10 uczniów danej kompetencji ze szkół uczestniczących w realizacji Projektu. Uczestnikami pierwszych trzech turnusów byli uczniowie objęci kształtowaniem kompetencji w zakresie języków obcych. Zajęcia były prowadzone przez wykwalifikowanych trenerów i dominowały w nich metody aktywizujące, wykorzystujące m.in. różnorodne uzdolnienia uczniów i warunki lokalne, a także wprowadzające elementy rywalizacji między grupami. Jedną z tych metod jest metoda projektów, realizowana kompatybilnie z zaplanowaną tematyką. Uwieńczeniem zajęć na każdym turnusie jest konkurs nt. „*Matematyczny analfabeta w realiach dzisiejszego życia*”, w którym brali udział uczniowie podzieleni na czteroosobowe grupy.

1 lipca 2012 r rozpoczęła się ostatnia edycja realizowanych w ramach Projektu Wakacyjnych Obozów Naukowych. Ogółem uczestniczyło w niej 522 uczniów, którzy byli uczestnikami wdrażanych w szkołach autorskich programów nauczania, obejmujących kształtowanie kompetencji kluczowych w zakresie języków obcych, przedsiębiorczości i technologii

informacyjnej. Podobnie jak w poprzedniej edycji zlokalizowano je w dwóch Ośrodkach Wypoczynkowych: „Limba” w Poroninie – 2 turnusy oraz „Pod Lipami” w Lidzbarku Welskim k/Działdowa – 4 turnusy.

Podczas Wakacyjnych Obozów Naukowych realizowany był program merytoryczny i rekreacyjno-sportowy. Pierwszy – obejmował głównie zajęcia umożliwiające motywowanie uczniów do nauki języków obcych, przedsiębiorczości i technologii informacyjnej poprzez ich aktywizowanie, organizację zajęć w sposób niekonwencjonalny w różnorodnych formach. Drugi – ukierunkowano na rekreację i poznanie regionów oraz kultury i obyczajów miejscowej ludności. Zajęcia były prowadzone w sposób interesujący przez wykwalifikowanych trenerów. Dominowały w nich metody aktywizujące, wykorzystujące m.in. różnorodne uzdolnienia uczniów i warunki lokalne, a także wprowadzające elementy rywalizacji między grupami.

Zajęcia rekreacyjno-sportowe młodzieży na Wakacyjnym Obozie Naukowym w 2012 roku

Ilość uczestników Wakacyjnych Obozów Naukowych w poszczególnych latach:

- 2009 roku 376 uczniów;
- 2010 roku 618 uczniów;
- 2011 roku 599 uczniów;
- 2012 roku 522 uczniów.

Łącznie w Wakacyjnych Obozów Naukowych wzięło udział 2115 uczniów z 50 szkół biorących udział w Projekcie „Szkoła Kluczowych Kompetencji. Program rozwijania umiejętności uczniów szkół Polski Wschodniej”.

SZKOŁA
KLUCZOWYCH KOMPETENCJI

**Program rozwijania umiejętności
uczniów szkół Polski Wschodniej**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

IX. WNIOSKI KOŃCOWE I REKOMENDACJE

1. Reasumując należy stwierdzić, że zainteresowanie uczniów zajęciami pozalekcyjnymi było duże i znacznie przekraczało początkowe założenia planowane w Projekcie, o czym świadczy liczba uczestników w poszczególnych zadaniach, tj.:
  - Koła Naukowe – 3.354 uczniów;
  - Mobilny Instytut Kompetencji – 4.211 uczniów;
  - Studium Kompetentnych Liderów – 250 uczniów;
  - Przedsiębiorstwo Symulacyjne – 3.329 uczniów;
  - Wakacyjne Obozy Naukowe – 2.115 uczniów.
2. Ciekawe i różnorodne formy oraz metody kształtowania kompetencji kluczowych uczniów znalazły uznanie również wśród nauczycieli, którzy nabywając nowe umiejętności udoskonalili swój dotychczas stosowany warsztat pracy oraz zostali wyposażeni w nowe narzędzia.
3. Wszystkie 50 szkół uczestniczących w Projekcie zostało wyposażonych w nowe urządzenia i narzędzia niezbędne do prowadzenia zajęć oraz realizacji autorskich programów nauczania.
4. Dzięki atrakcyjnym formom zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz wdrożonym w 50 szkołach ponadgimnazjalnych 200 autorskim programom nauczania z czterech kluczowych kompetencji (przedsiębiorczości i innowacyjności, matematyki, informatyki i języków obcych) umożliwiono uczniom biorącym udział w Projekcie odpowiednie przygotowanie do dorosłego życia i dano podstawę do dalszej nauki oraz życia zawodowego.
5. Nabyte kompetencje kluczowe przez młodzież uczestniczącą w Projekcie wyrównują również szanse osiągnięcia sukcesu w życiu zawodowym oraz prywatnym dla uczniów zamieszkujących obszary wiejskie i małe miejscowości, umożliwiając im znalezienie zatrudnienia bądź utworzenia własnego stanowiska pracy.

Powyższe wnioski wskazują, że warto mobilizować uczniów do uczestnictwa w różnych zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych, bowiem pozwala to na uzupełnienie i poszerzenie ich wiedzy, nabycie nowych umiejętności i pożądanych postaw społecznych.

Wyposażenie uczestników w kompetencje kluczowe nabyte w ramach Projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji. Program rozwijania umiejętności uczniów szkół Polski Wschodniej” będzie miało znaczący wpływ na rozwój osobisty, samorealizację, integrację i wzrost aktywności zawodowej absolwentów 50 szkół biorących udział w Projekcie.

SZKOŁA

KLUCZOWYCH KOMPETENCJI

Program rozwijania umiejętności uczniów szkół Polski Wschodniej

Lider Projektu:

**Wyższa Szkoła
Ekonomii i Innowacji
w Lublinie**

Partnerzy:

Doskonalimy z pasją!

**Podkarpackie Centrum
Edukacji Nauczycieli
w Rzeszowie**

**Wyższa Szkoła Administracji Publicznej
im. Stanisława Staszica w Białymstoku**

STUDIUM GENERALE SANDOMIRIENSE
**Wyższa Szkoła Humanistyczno-Przyrodnicza
w Sandomierzu**

**WYŻSZA SZKOŁA BIZNESU
im. bp. Jana Chrapka
w Radomiu**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie
20-209 Lublin, ul. Mełgiewska 7-9
tel./fax: (81) 749 17 77
www.wsei.lublin.pl

ISBN: 978-83-62074-69-3